

**VAASAN
KANSALAISPANEELIN
TIETOPAKETTI**

**VASA
MEDBORGARPANELS
INFORMATIONSPAKET**

**INFORMATION
PACKAGE FOR THE
VAASA CITIZENS' PANEL**

TIETOPAKETIN ON LAATINEET STRONG-tutkimushankkeen työryhmä yhteistyössä Vaasan kaupungin kanssa. Tietopaketti on laadittu kolmella kielellä: suomeksi (s. 1), ruotsiksi (s. 13) ja englanniksi (s. 25).

Tietopaketti tarjoaa tasapuolista, puolueetonta ja taustoitettua tietoa tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä teemoista.

INFORMATIONSPAKETET HAR UTARBETATS av arbetsgruppen för STRONG-forskningsprojektet i samarbete med Vasa stad. Informationspaketet har utarbetats på tre språk: finska (s. 1), svenska (s. 13) och engelska (s. 25).

Informationspaketet ger jämlik, opartisk och väl underbyggd information om teman som rör jämställdhet och likabehandling.

THE INFORMATION PACKAGE HAS BEEN PREPARED by the working group of the STRONG research project in cooperation with the City of Vaasa. The information package has been prepared in three languages: Finnish (s. 1), Swedish (p. 13) and English (p. 25).

The information package provides equal, impartial and well substantiated information on issues related to equality and non discrimination.

YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMA

Vaasan kansalaispaneelin keskustelija hyödynnetään kaupungin **tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman** (2026-2029) laatimisessa. Suunnitelma ohjaa kaupungin toimijoita siten, että tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus on aiheena hyvin laaja, eikä kansalaispaneelissa ole mahdollista käsitellä kaikkia siihen liittyviä näkökulmia. Olemme siksi rajanneet kansalaispaneelin käsittelemään kolmea teemaa:

1. Alueellinen yhdenvertaisuus, erityisesti pienituloisten asema
2. Sukupuolten tasa-arvo
3. Ulkomaalaistaustaisten ihmisten yhdenvertainen kohtelu

Alla on tietoa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden käsitteistä sekä niitä koskevasta suomalaisesta lainsäädännöstä.

YHDENVERTAISUUDEN JA TASA-ARVON KÄSITTEITÄ

Sukupuolten välisellä tasa-arvolla tarkoitetaan eri sukupuolten tasapuolisia oikeuksia ja mahdollisuuksia.

Yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, ihonväristään, kielestään, uskonnostaan, vammaisuudestaan tai seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muista vastaavan kaltaisista ominaisuuksista.

Positiivinen erityiskohtelu eli **positiivinen syrjintä** tarkoittaa tiettyjen ihmisryhmien suhteellisten mahdollisuuksien parantamista tavalla, joka parantaa tiettyyn ryhmään kuuluvien henkilöiden asemaa.

Syrjintää on, että ihmistä kohdellaan huonommin kuin toisia jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

TASA-ARVOA JA YHDENVERTAISUUTTA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta säädetään Suomen **perustuslaissa**. Sen mukaan (6 §) ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Myös **Euroopan unionin (EU) perussopimus**, perusoikeuskirjan **tasa-arvoperiaatteet** sekä EU:n **tasa-arvodirektiivit** velvoittavat Suomea edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Kunnilla, kuten Vaasan kaupungilla, sekä muilla viranomaisilla on tärkeä rooli tasa-arvon

edistäjänä ihmisten arjessa. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, **tasa-arvolaki**, ja **yhdenvertaisuuslaki** velvoittavat kuntia edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisemään syrjintää. Kuntien pitää edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan.

TASA-ARVOLAKI

Tasa-arvolaki kieltää **syrjinnän** muun muassa sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun, raskauden, synnytyksen, vanhemmuuden ja perheenhuoltovelvollisuuden

perusteella. Nykyisin laki koskee myös sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää.

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan ja sukupuolen ilmaisulla sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastavalla tavalla.

Tasa-arvolaki kieltää myös **seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän**.

- **Seksuaalisella häirinnällä** tarkoitetaan luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta. Seksuaalinen häirintä voi olla sanallista, sanatonta tai fyysistä. Se luo uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai ahdistavan ilmapiirin.
- **Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä** tarkoitetaan ei-toivottua käytöstä, joka kohdistuu tai perustuu henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun ja joka loukkaa tämän henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta. Sukupuoleen perustuva häirintä ei ole luonteeltaan seksuaalista. Häirintä luo uhkaavan, vihamielisen, halventavan, nöyryyttävän tai ahdistavan ilmapiirin.

YHDENVERTAISUUSLAKI

Yhdenvertaisuuslaki säättää yhdenvertaisuuden edistämisestä ja syrjinnän ehkäisemisestä. Lain mukaan yhdenvertaisuutta on kahdenlaista:

- **Muodollinen yhdenvertaisuus** tarkoittaa, että kaikkia ihmisiä kohdellaan samalla tavalla. Muodollinen yhdenvertaisuus ei kuitenkaan yksinään takaa yhdenvertaisuuden toteutumista, sillä se jättää huomioimatta ihmisten väliset lähtökohtaiset erot, kuten terveyden-tilan, sukupuolen, iän ja kielen.
- **Tosiasiallinen yhdenvertaisuus** voi edellyttää poikkeamista samanlaisen kohtelun periaatteesta, jotta yhdenvertaisuus toteutuu erilaisista lähtökohdista riippumatta. Tosiasiallista yhdenvertaisuutta edistetään kulloinkin tarpeellisilla toimenpiteillä.

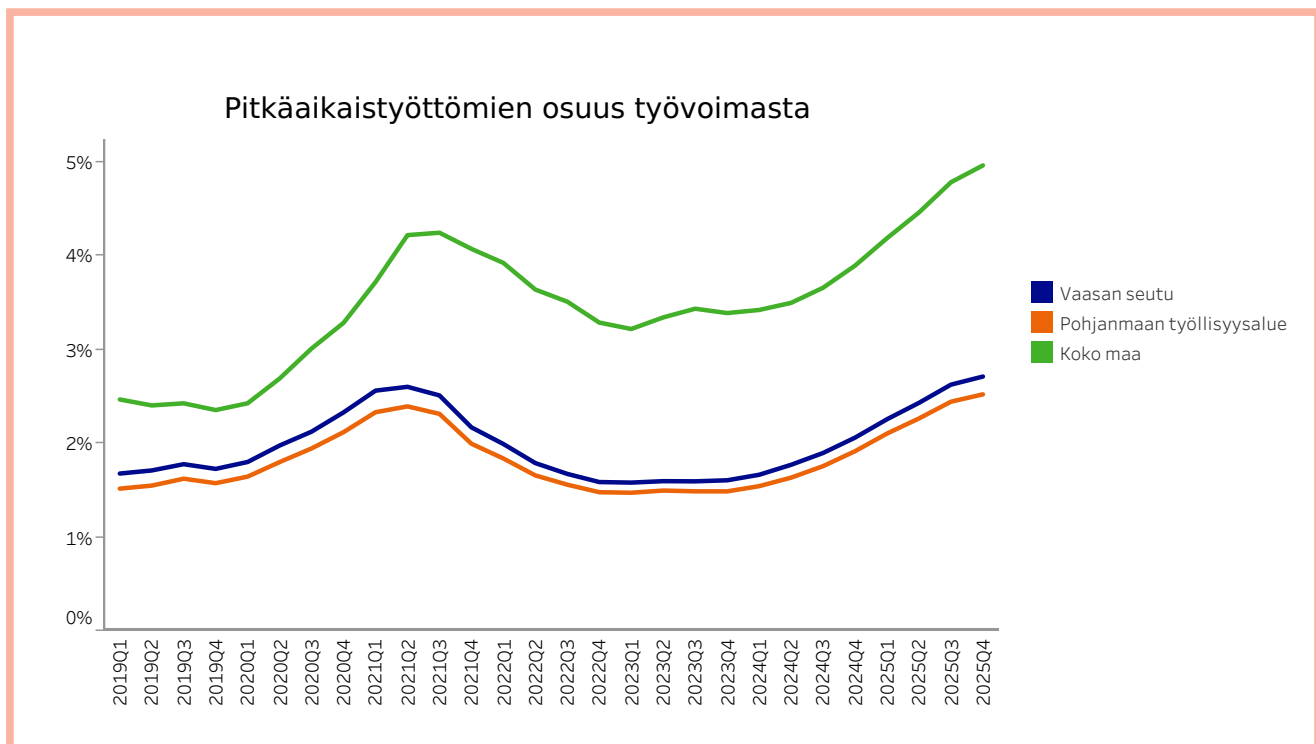
Yhdenvertaisuuslaki asettaa erityisiä vaatimuksia viranomaisille, kuten kunnille. Viranomaisten on arvioitava, miten niiden toiminta vaikuttaa eri väestöryhmiin ja miten yhdenvertaisuus muutoin toteutuu niiden toiminnassa. Viranomaisten on myös ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta yhdenvertaisuus toteutuu mahdollisimman hyvin.

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO VAASASSA

1. ALUEELLINEN YHDENVERTAISUUS JA PIENITULOISTEN ASEMA

Vaasan seudulla menee taloudellisesti hyvin. Seudun työllisyys, eli työssä olevien määrä suhteessa koko työikäiseen väestöön, on Suomen huippua, ja seudulla on jatkuvasti tarvetta uusille osaajille. Alueen työttömyysprosentti on jo pitkään ollut Manner-Suomen alhaisinta. Pitkäaikaistyöttömien ja nuorisotyöttömien osuus alueella on huomattavasti matalampi kuin Suomessa keskimäärin. Kuitenkin myös Vaasassa pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta on viime vuosina kasvanut (kuvio 1).

Vaikka monet talouteen ja työllisyyteen liittyvät mittarit osoittavat Vaasalla menevän hyvin, myös Vaasassa on pienituloisia. Pitkäaikainen pienituloisuus voi johtaa sosiaaliseen eristäytymiseen, osattomuuden ja häpeän tunteisiin ja heikompaan yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Pienituloisia koskevat muuta väestöä useammin myös muut haasteet, kuten terveyshaasteet, työttömyys ja elämäntilanteen muutokset, mitkä voivat kasata sosiaalisia ongelmia tietyille ihmisille.

Kuvio 1. Pitkäaikaistyöttömien osuus työvoimasta Vaasan seudulla
(lähde: <https://www.vaasa.fi/tietoa-vaasasta-ja-seudusta/tilastoja-vaasan-seudusta/tilastot-tyollisyys/>).

Pienituloisuutta tarkastellaan usein **pienituloisuusasteen** avulla. Se kertoo, kuinka suuri osa ihmisistä elää kotitaloudessa, jossa tulot ovat selvästi keskimääräistä pienemmät. Tällöin otetaan huomioon kaikkien suomalaisten tulot ja tarkastellaan keskimääristä tuloa (mediaania). Kotitalous lasketaan pienituloiseksi, jos sen tulot jäävät alle 60 prosenttiin tästä keskimmaisesta tulosta.

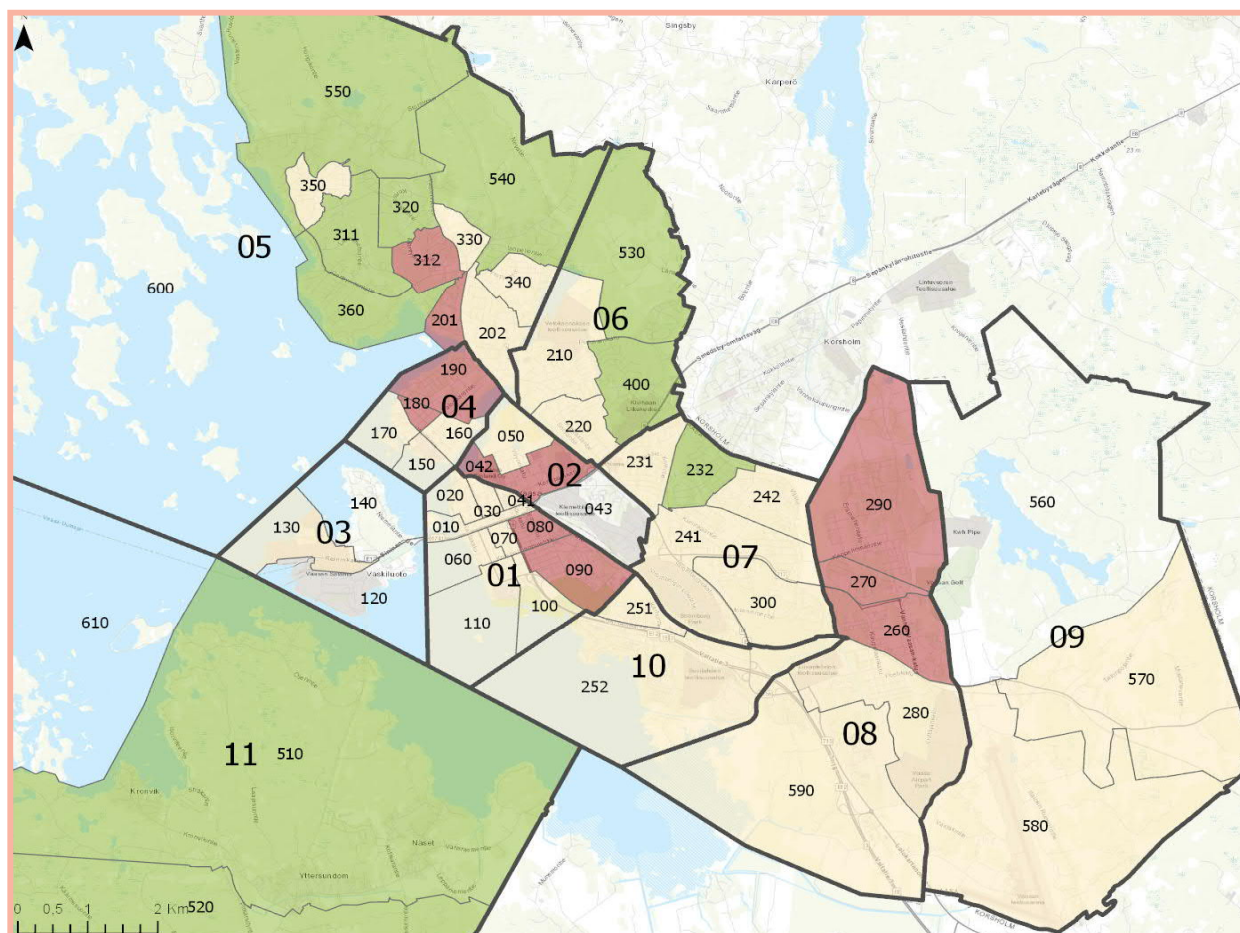
Vuonna 2024 **Vaasan pienituloisuusaste** oli 18,1 % ja koko maan 14,2 % eli Vaasassa pienituloisia on keskimääräistä enemmän. Pienituloisten osuus on kasvanut Vaasassa hieman enemmän kuin koko Suomessa keskimäärin: vuoteen 2023 verrattuna pienituloisuusaste on kasvanut Vaasassa 1,5 prosenttiyksikköä ja koko maassa 0,8 prosenttiyksikköä. Kun tarkastellaan tilannetta alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten näkökulmasta, heidän pienituloisuusasteensa on Vaasassa 15,8 % ja koko maassa 13,8 %.

Pienituloisuuteen liittyy kysymys **alueellisesta eriytymisestä**, millä tarkoitetaan erilaisten ihmisryhmien epätasaista sijoittumista kaupunkiseudulla. Se on osin luonnollinen kaupunkikehitykseen kuuluva ilmiö, joka voi lisätä alueiden omaleimaisuutta ja elävöittää kaupunkikuvaa. Asuinalueiden **sosiaalisesti haitallisesta**

eriytymiskehityksestä (segregaatiosta) sen sijaan puhutaan, kun taloudelliselta tilanteeltaan, koulutustasoltaan, työllisyystilanteeltaan, iältään, terveydeltään tai etniseltä taustaltaan erilaiset väestöryhmät eriytyvät toisistaan niin, että eriytyminen haittaa alueiden tasapainoista kehitystä ja voi johtaa erilaisiin ongelmiin.

Alueellisen eriytymisen syynä pidetään väestöryhmien välistä eriarvoisuutta. Alueellinen eriytyminen voi olla riskitekijä kaupungin turvallisuuden näkökulmasta, mikä näkyy esimerkiksi Euroopan suurten kaupunkien lähiöiden kehityksessä. Kaupunkialueiden haitalliseen sosiaalisen eriytymiseen onkin alettu kiinnittää enemmän huomioita monissa Euroopan maissa, myös Suomessa. Alueellista eriytymistä ja siihen liittyviä riskejä voidaan ehkäistä palveluiden ja hyvän kaupunkisuunnittelun avulla.

Myös Vaasassa on havaittavissa jonkinasteista alueellista eriytymistä. Vaasan kaupunginosien **sosioekonomista statusindeksiä** tarkastelemalla voidaan havainnollistaa alueiden välisiä eroja (kuvio 2). Alueiden luokittelu statusindeksissä perustuu neljään tekijään: asukkaiden keskimääräisiin tuloihin, korkeakoulututkinnon suorittaneisiin, alueen työttömyysasteeseen (15–74-vuotiaiden työttömien prosenttiosuus

SELITE (KUVIO 2):

Punaisella merkityt alueet tarkoittavat kaupungin suuralueita verrattaessa keskimääräistä selvästi heikompaa sosio-ekonomista asemaa ja vihreällä merkityt selvästi parempaa.

KARTASSA ESIINTYVÄT SUURALUEET:

01 Keskusta,
02 Vöyrinkaupunki,
03 Vaskiluoto,
04 Palosaari,
05 Gerby,
06 Kotiranta,
07 Huutoniemi,
08 Ristinummi,
09 Höstvesi,
10 Suvilahti ja
11 Sundom.
Vähäkyrö ei ole mukana tarkastelussa.

Kuvio 2. Vaasan suur- ja pienalueet vertailussa niiden sosioekonomisen statusindeksin mukaan (lähde: Vaasan kaupunki).

Suuralue	Sosioekonomiset indikaattorit (2016-2017)				Väestörakenne (2018)				Väkiluku ja väestöennuste		
	Keskitulo (€)	Korkea-koulutetut (%)	Työttömyys-aste (%)	Muun-kieliset (%)	Alle 20-vuotiaita (%)	20-39-vuotiaita (%)	40-64-vuotiaita (%)	Yli 64-vuotiaita (%)	Väkiluku 31.12.2018	Väkiluku 31.12.2030	Väkiluvun muutos 2018-2030
Koko Vaasa	28 315	34,5	12,1	8,5	21,2	30,6	28,4	19,9	67552	71136	3584
Sundom (11)	36 402	43,2	8,7	1,5	31,1	18,0	33,5	17,4	2541	2871	330
Vaskiluoto (3)	39 106	39,4	9,0	3,0	23,8	25,6	38,7	11,9	344	375	31
Gerby (5)	33 386	44,6	10,2	6,1	28,5	23,6	33,9	14,1	10824	10252	-572
Kotiranta (6)	33 764	41,3	9,2	7,4	31,8	23,6	31,7	12,9	4713	5352	639
Höstvesi (9)	30 190	32,6	10,2	3,3	24,2	14,5	40,2	21,1	380	309	-71
Huutoniemi (7)	30 585	37,5	12,0	7,8	26,4	23,3	32,3	18,0	8755	8845	90
Vähäkyrö (12)	28 598	21,6	11,0	1,9	24,7	19,0	32,4	23,8	4505	3954	-551
Keskusta (1)	27 218	37,1	11,5	7,5	11,6	41,1	21,5	25,8	14782	17652	2870
Suvilahti (10)	28 061	31,0	13,3	8,2	21,6	27,0	27,9	23,4	3772	3531	-241
Palosaari (4)	22 853	29,6	12,8	9,2	12,7	44,2	21,6	21,5	5705	5442	-263
Ristinummi (8)	25 363	23,5	18,0	14,7	22,4	23,1	33,0	21,5	7196	6879	-317
Vöyrinkaupunki (2)	18 771	25,2	13,8	23,0	11,8	55,9	16,6	15,7	3567	5156	1589
Muu väestö *				31,2	21,2	45,1	26,1	7,7	468	518	50

* Suuralueille luokittelematon väestö.

SELITE (KUVIO 3):

Punaisella ja oranssilla merkityt kentät tarkoittavat kaupungin suuralueita verrattaessa keskimääräistä heikompaa sosioekonomista asemaa ja vihreällä merkityt keskimääräistä parempaa.

Kuvio 3. Vaasan alueet sosioekonomisessa vertailussa eri mittareiden mukaan (lähde: Vaasan kaupunki).

samanikäisestä työvoimasta alueella) ja muiden kuin suomea ja ruotsia puhuvien ihmisten osuuteen alueen väestöstä.

Esimerkiksi Ristinummi tunnetaan Vaasassa alueena, jonka asukkaiden tulot ovat keskimäärin muiden kaupunginosien asukkaiden tuloja pienempiä ja jossa työttömyys on selvästi yleisempää kuin muualla (kuvio 3). Vaasan kaupunki on aiempina vuosina linjannut haluavansa lisätä Ristinummen alueen palveluita ja uusia sen asuntokantaa. Sillä se pyrkii tasapainottamaan alueen väestörakennetta ja nostamaan alueen sosioekonomista asemaa lähemmäksi muiden kaupungin alueiden sosioekonomista asemaa. Taloudellisesta hyvinvoinnista alueina korostuvat puolestaan erityisesti Sundom, Vaskiluoto, Gerby ja Kotiranta (kuvio 3). Vöyrinkaupungin, Palosaaren, Suvilahden ja Vaasan keskustan tuloksia vertailussa heikentää se, että merkittävä osa alueiden väestöstä on eläkeläisiä tai opiskelijoita.

Pienituloisuuden ohella alueellista eriytymistä tapahtuu asukkaiden etnisen taustan perusteella. **Etnistä alueellista eriytymistä** syntyy, kun asukkaat sijoittuvat erilleen toisistaan etnisen taustan perusteella. Myös Vaasassa on havaittavissa jonkinasteista etnistä alueellista eriytymistä, kun tarkastellaan muualta kuin länsimaista tulleiden työikäisten asuinpaikkoja Vaasassa (kuvio 4 ja 5). Tässä ryhmässä asutaan selkeästi muita

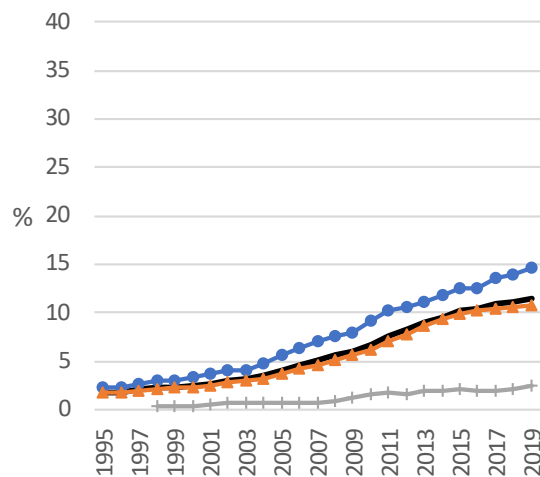
ryhmiä vähemmän Vaasan kehysalueilla, ja heidän osuutensa lähiöissä keskittyy kerrostalovaltaisiin lähiöihin. Muita kieliä kuin suomea ja ruotsia puhutaan Vaasan suuralueita tarkasteltaessa erityisesti Ristinummella ja Vöyrinkaupungissa (kuvio 3).

2. SUKUPUOLTEN TASA-ARVO

EU:n perusoikeusviraston toteuttaman kyselytutkimuksen mukaan 31 prosenttia seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvista suomalaisvastaajista oli kokenut **syrrjintää** eri elämänalueilla viimeisten 12 kuukauden aikana. Tilastokeskus on puolestaan raportoinut, että 54 % naisista ja noin 14 % miehistä on kokenut **seksuaalista häirintää** työelämässä. Nuorista naisista korkeimmillaan jopa 80 % on kokenut seksuaalista häirintää.

Sukupuolten tasa-arvo voidaan ymmärtää periaatteena, jonka tulee näkyä kaikessa kuntien toiminnassa – niin asukkaille järjestettävissä palveluissa ja kunnan elinvoiman vahvistamisessa kuin kuntien johtamisessa ja päätöksenteossa sekä kunnan toimiessa työnantajana.

Esimerkiksi varhaiskasvatuksella ja oppilaitoksilla on keskeinen rooli tasa-arvon edistämässä ja syrjinnän estämisessä. Käytännössä tämä sisältää mm. sukupuolten yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä tasa-arvoa edistävän opetuksen

SELITE (KUVIO 4):

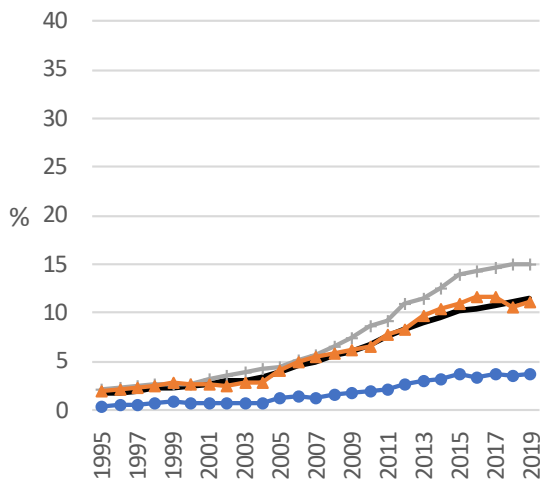
Koko kaupunkimainen alue = musta viiva.

Keskusta = sininen viiva, jossa palloja.

Kehysalue = harmaa viiva, jossa pystysuuntaisia viivoja.

Lähiöt = oranssi viiva, jossa kolmioita.

Kuvio 4. Muiden kuin länsimaisten maahanmuuttajien osuus 25–59-vuotiaasta väestöstä vuosina 1995–2019 aluetyypin mukaan, % (lähde: Kauppinen, T.M. & Mukkila, S. (2022). Lähiöalueiden väestörakenteen kehitys suurissa kaupungeissa vuosina 1995–2019. THL Työpaperi 38/2022).

SELITE (KUVIO 5):

Koko kaupunkimainen alue = musta viiva.

Lähiöt, joissa kerrostaloasuntoja alle 25 % = sininen viiva, jossa palloja.

Lähiöt, joissa kerrostaloasuntoja 25–74 % = harmaa viiva, jossa pystysuuntaisia viivoja.

Lähiöt, joissa kerrostaloasuntoja yli 75 % = oranssi viiva, jossa kolmioita.

Kuvio 5. Muiden kuin länsimaisten maahanmuuttajien osuus 25–59-vuotiaasta väestöstä vuosina 1995–2019 lähiöalueilla kerrostaloasuntojen osuuden mukaan, % (lähde: Kauppinen, T.M. & Mukkila, S. (2022). Lähiöalueiden väestörakenteen kehitys suurissa kaupungeissa vuosina 1995–2019. THL Työpaperi 38/2022).

ja oppimateriaalin. Koulutuksessa tulee myös pyrkiä purkamaan ajattelutapoja, jotka ohjaavat oppilaita ja opiskelijoita tekemään koulutus- ja ammatinvalintoja sukupuolen perusteella. Oppilaitokset ja varhaiskasvatuksen toimijat ovat velvollisia laatimaan tasa-arvosuunnitelmia ja edistämään tasa-arvoa niiden mukaisesti.

Kunnat ovat merkittäviä **työnantajia**. Vaasan kaupungin palveluksessa oli vuoden 2024 lopussa yhteensä noin 3100 henkilöä, joista noin 75 % oli naisia. Tasa-arvolain mukaisesti kaupungin on laadittava vähintään joka toinen vuosi erityisesti **palkkausta ja muita palvelussuhteen ehtoja koskeva tasa-arvosuunnitelma** tasa-arvoa

edistävistä toimista, mikä on osa Vaasan kaupungin henkilöstöohjelmaa.

Työnantajalla on tasa-arvolain mukaan yleinen velvollisuus edistää tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti ottaen huomioon käytettävissä olevat voimavarat. Työnantajan on esimerkiksi ennakolta ehkäistävä sukupuoleen perustuva välitön ja välillinen syrjintä, helpotettava työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista kiinnittämällä huomiota etenkin työjärjestelyihin sekä edistettävä naisten ja miesten tasapuolista sijoittumista erilaisiin tehtäviin ja luoda heille yhtäläiset mahdollisuudet uralla etenemiseen.

3. ULKOMAALAISTAUSTAISEN VÄESTÖN YHDENVERTAISUUS

Kansainvälistymiseen liittyy useita näkökulmia ja käsitteitä.

Maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomen rajojen ulkopuolelta Suomeen muuttanutta henkilöä.

Ulkomaalaistaustaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat tai ainoa tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla.

Vieraskieliseksi määritellään henkilö, joka puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea.

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee kansainvälistä suojelua koti- tai asuinmaansa vaarallisuuden tai vainotuksi tulemisen seurauksena.

Pakolainen on lain mukaan sellainen henkilö, jolle jokin valtio on jo antanut turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö UNHCR on tunnustanut pakolaiseksi. Arkikielessä termiä usein käytetään viittaamaan kaikkiin ihmisiin, jotka ovat joutuneet pakenemaan kotiseudultaan.

Työperäisellä maahanmuuttajalla tarkoitetaan henkilöä, joka tulee pysyvästi työn perässä Suomeen ja kasvattaa maan työllisyyttä sekä työvoiman tarjontaa työmarkkinoilla.

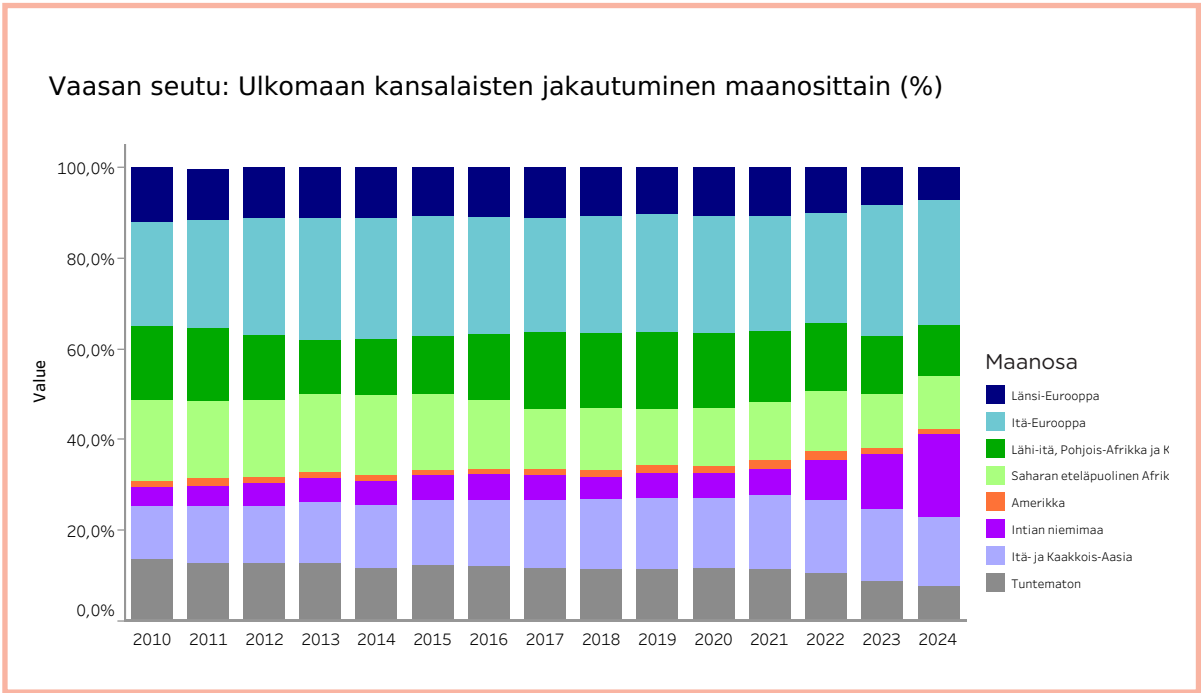
Vaasassa oli vuoden 2025 lopulla yhteensä 71 298 asukasta. Väkiluku kasvaa. Esimerkiksi vuonna 2024 kaupungin asukasmäärä lisäytyi yli 1400 asukkaalla. Vaasan väkiluku kasvaa erityisesti maahanmuuton myötä, ja Vaasa on väestöltään yksi Suomen voimakkaimmin kansainvälistyneistä kaupungeista.

Ulkomaalaistaustaisen väestön kasvu on ollut nopeaa 2000-luvulla. Vaasassa puhutaan melkein sataa kieltä ja kansalaisuuksia on yli sata. Vaasan seutu kuuluu Suomen monikielisimpiin ja monikulttuurisimpiin alueisiin, sillä seudulle muutetaan monista eri lähtömaista (kuvio 6).

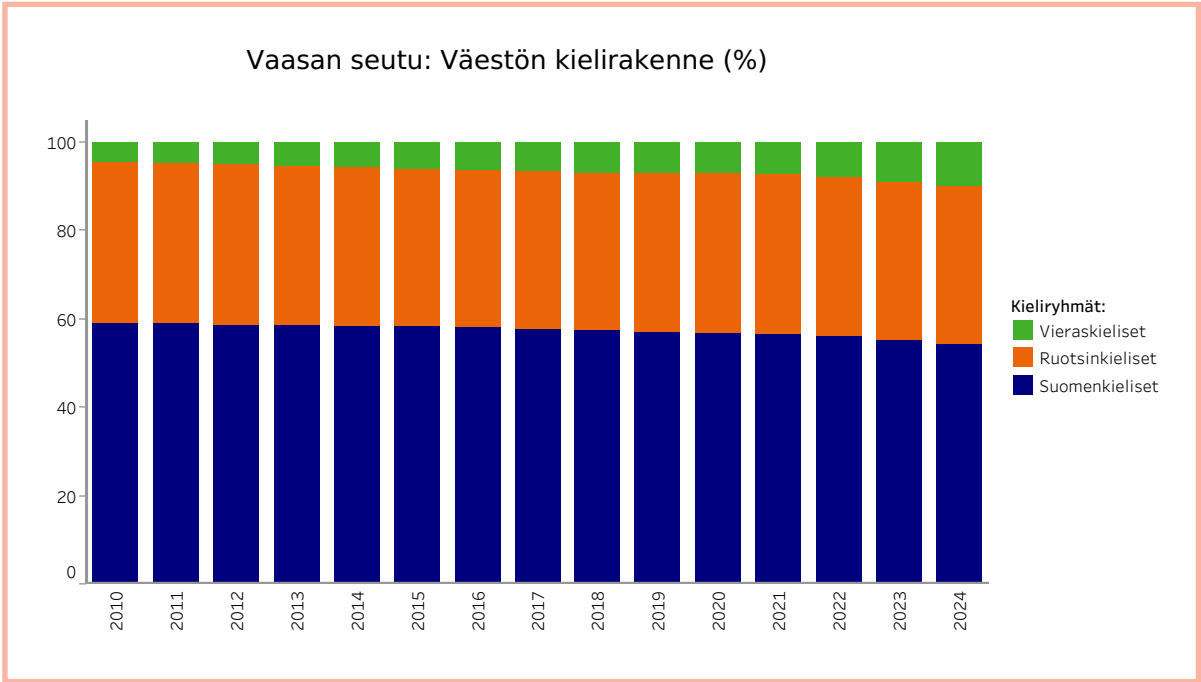
Vaasassa asui 9 702 **vieraskielistä** henkilöä vuoden 2024 lopussa. Heidän määränsä on kasvanut 3 518 henkilöllä (56,8 %) 2020-luvun aikana (kuvio

7). Asukasluokkaan kasvattaneissa kaupungeissa vieraskielisten osuus kasvusta oli suurin Vaasassa (77,4 %), Turussa (77,1 %) ja Helsingissä (76,5 %).

Vaasan seudun **ulkomaalaistaustaisen** väestön kasvua selittää alueen hyvä työllisyystilanne, mikä houkuttelee kaupunkiin osaajia myös ulkomailta. Tutkimusten perusteella Vaasaan tulevat kotoutuvat hyvin. Vaasa sijoittui yhdeksännelle sijalle kansainvälisessä, maahanmuuttajien kotoutumista 34 kaupungissa mittaavan hankkeen raportissa. Sen mukaan Vaasan vahvuuksia ovat esimerkiksi koulutuksen tasa-arvoisuus ja maahanmuuttajille tarjotut mahdollisuudet työmarkkinoilla. Kehityskohteita ovat monikielisyys, asuinalueiden monimuotoisuus ja toiminta syrjinnän vastustamiseksi.

Kuvio 6. Vaasan seudun ulkomaalaiset lähtömaittain
(lähde: <https://www.vaasa.fi/tietoa-vaasasta-ja-seudusta/tilastoja-vaasan-seudusta/tilastot-vaesto/>).

Kuvio 7. Eri kieliryhmien osuudet vaasalaisista
(lähde: <https://www.vaasa.fi/tietoa-vaasasta-ja-seudusta/tilastoja-vaasan-seudusta/tilastot-vaesto/>).

Kaupunkien **kotouttamistoimilla** on ratkaiseva merkitys maahanmuuttajien kiinnittymisessä suomalaiseen yhteiskuntaan. **Kotoutuminen** on laaja-alainen prosessi, johon sisältyy kielitaidon lisäksi työllistyminen, asuminen ja vapaa-aika,

osallisuuden tunne, syrjimättömyys, oikeus koulutukseen ja sosiaali- ja terveyspalvelut. Kotouttamiseen suunnatut resurssit voivat tuoda myöhemmin säästöjä toimeentulo- ja työllisyysmenoissa sekä syrjäytymisen hoidossa.

VAASASSA AIEMMIN TEHDYT TOIMENPITEET TASA-ARVON JA YHDENVERTAISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Vaasan kaupunki on pyrkinyt parantamaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen, maahanmuuttajien ja pienituloisten asemaa eri tavoin kaupungin hallinnossa, kaupunkisuunnittelussa ja kouluissa.

Kaupungin viranhaltijoille ja luottamushenkilöille – niin uusille kuin vanhoille – on järjestetty tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä **koulutuksia**, joiden tavoitteena on haastaa aiheeseen liittyviä uskomuksia ja korjata epäselvyyksiä. Kaupungin henkilöstölle on tarjottu maksuttomia kielikoulutuksia esimerkiksi ruotsin kielestä, jotta mahdollisimman monet voivat viestiä useammalla kielellä – niin suomeksi, ruotsiksi kuin englanniksi. Yhdenmukaista yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosanastoa ei ole kaupungin toiminnassa otettu käyttöön.

Alueellistaeriytymistä yritetään Vaasassa ehkäistä **kaavoitusratkaisulla**. Kaavoituksessa kiinnitetään huomiota julkisen liikenteen järjestämiseen ja siihen, ettei yksityisauton käyttäminen ole useimmille asukkaille välttämätöntä. Julkisen liikenteen aikatauluja pyritään myös sovittamaan vastaamaan lasten ja nuorten koulupäivien alkamis- ja päättymisaikoja.

Kouluilla on omia **tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia** sekä seksuaaliseen suhtautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin liittyviä **koulutuksia**, ja nuorisopalveluissa kokoontuu säännöllisesti nuorten sateenkaariyhmä. **Tietoisuutta**

sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä on lisätty vuosittaisella Pride-liputuksella.

Erilaisten **tilojen**, kuten WC-tilojen, **sukupuoli-neutraaliutta** arvioidaan kaupungin mukaan tilakohtaisesti. **Anonyymillä rekrytoinnilla** puolestaan on haluttu vähentää hakijan taustan, kuten sukupuolen tai nimen, mahdollista vaikutusta rekrytoinneissa kaupungin tehtäviin. Hakijakyselyiden vastaajat ovat olleet käytäntöön keskimäärin erittäin tyytyväisiä.

Ulkomaalaistaustaisten, lasten, ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden **vapaa-ajan mahdollisuuksia** on pyritty lisäämään. Esimerkkejä tästä ovat maahanmuuttajanaishille suunnattu uimakoulu, jonka alkeiskurssi oli maksuton ja jatkor ryhmä maksullinen, ja lapsille ja nuorille järjestetyt maksuttomat lajikokeilut, kulttuuritapahtumat ja perheliikunta.

Lisäksi Vaasan suomenkielinen perusopetus on saanut määrärahaa **positiiviseen syrjintään** eli **positiiviseen erityiskohteluun**, millä tarkoitetaan tiettyjen ihmisryhmien suhteellisten mahdollisuuksien parantamista. Tämä raha on Vaasassa suunnattu pääosin niille kouluille, joissa opiskelee merkittävä määrä ulkomaalaistaustaisia oppilaita. Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten kotouttamisessa on haluttu kiinnittää erityishuomiota heidän yhteiskunnallisen osallisuutensa lisäämiseen.

TÄRKEÄÄ TIETOA KANSALAISPANEELIN PIENRYHMÄ- KESKUSTELUIHIN OSALLISTUJILLE

Vaasan kansalaispaneelissa **satunnaisotoksen perusteella** kutsutut vaasalaiset keskustelevat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoista. Osallistujat **saavat tietoa tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä kysymyksistä ja keskustelevat** noin kymmenen hengen pienryhmissä. Osallistujat vastaavat myös kyselyihin, joissa kerrotaan heidän tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta koskevia mielipiteitään ja muita yhteiskunnallisia asenteitaan.

Kansalaispaneelin avulla Vaasan kaupunki saa päätöksenteon tueksi puntaroituun keskusteluun perustuvaa tietoa kaupunkilaisten näkemyksistä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoihin. Kaupungin viranhaltijat hyödyntävät kansalaispaneelin tuloksia Vaasan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelussa. **Lisäksi tulokset ovat käytettävissä, kun Vaasan kaupunginvaltuusto päättää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmasta.**

Vaasan kansalaispaneelin keskustelut käydään **verkkokeskusteluina** Teams-ohjelman välityksellä. Kunkin pienryhmän keskustelu kestää noin kolme (3) tuntia. Keskustelua ohjaa puolueeton ja tehtävään koulutettu moderaattori.

Pienryhmäkeskustelujen lisäksi kansalaispaneelin osallistujat saavat kutsun 20.4.2026 järjestettävään tilaisuuteen, jossa kerrotaan kansalaispaneelin tuloksista. Samaan tilaisuuteen kutsutaan myös Vaasan kaupunginvaltuutetut. Kansalaispaneelin osallistujat voivat tilaisuudessa esittää valtuutetuille kysymyksiä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä teemoista.

Kansalaispaneelin toteuttavat Vaasan kaupunki ja Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama STRONG-hanke (STRONG – Demokraattisten innovaatioiden implementointi). STRONG-hankkeessa ovat mukana Åbo Akademi, Tampereen yliopisto ja Vaasan yliopisto sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.

Seuraavalla sivulla on lueteltu kansalaispaneelin keskusteluja ohjaavat säännöt. Sääntöjen tavoitteena on varmistaa pienryhmissä kunnioittava, turvallinen ja rakentava keskusteluilmapiiri kaikille osallistujille. Pyydämme tutustumaan sääntöihin ennen keskusteluun osallistumista.

KESKUSTELUN SÄÄNNÖT

KUNNIOITA MUITA kansalaispaneelin jäseniä. Käytä muita kunnioittavaa kehonkieltä. Esimerkiksi silmien pyörittely tai pään pudistaminen koetaan usein epäkunnioittavaksi. Puhu kunnioittavasti muille ryhmäsi jäsenille. Älä käytä ilmaisuja, jotka halventavat kenenkään uskontoa, kulttuuria, etnistä taustaa, äidinkieltä, sukupuolta tai seksuaalista suuntautumista.

KERRO MIELIPITEESI rohkeasti ja perustele se. Keskustelussa pyritään siihen, että kaikki osallistujat saavat sanoa tasapuolisesti mielipiteensä. Omat mielipiteet on perusteltava.

KUUNTELE muita ja suhtaudu muiden mielipiteisiin avoimesti ja ilman ennakkoluuloja. Ole valmis oppimaan ja avoin uudelle tiedolle. Ole valmis muuttamaan mielipiteitäsi, jos toisten esittämät perustelut vakuuttavat.

PUHU LYHYESTI ja selkeästi, pyri välttämään toisten keskeyttämistä ja pitkiä puheenvuoroja.

OLE YHTEISTYÖHALUINEN. Mikäli olet eri mieltä, pyri ilmaisemaan se rakentavalla tavalla. Erilaiset mielipiteet ovat sallittuja, eikä kaikkien tarvitse olla samaa mieltä.

OSALLISTU koko keskustelun ajan ja ole tarkkaavainen.

MODERAATTORI, eli keskustelun ohjaaja, valvoo keskustelua. Moderaattori katsoo, että keskustelu on tasapuolista ja että kaikki saavat sanoa mielipiteensä. Moderaattorin tehtävänä ei ole ohjata keskustelun sisältöä tai kertoa mielipiteitä. Moderaattori voi puuttua epäkunnioittavaan puheeseen tai käytökseen. Keskustelu voi edetä vapaasti, mutta moderaattori huolehtii, että kaikki saavat puheenvuoron.

PLAN FÖR LIKABEHANDLING OCH JÄMSTÄLLDHET

Diskussionerna i Vasa medborgarpanel används i arbetet med att ta fram stadens **jämställdhets- och likabehandlingsplan** (2026-2029). Planen styr stadens verksamhet så att jämställdhet och likabehandling beaktas i all verksamhet.

Temat jämställdhet och likabehandling är mycket omfattande, och det är inte möjligt att behandla alla perspektiv i medborgarpanelen. Panelen har därför avgränsats till tre teman:

1. Regional likabehandling, särskilt låginkomsttagares situation
2. Jämställdhet mellan könen
3. Likabehandling av personer med utländsk bakgrund

Nedan finns information om begreppen jämställdhet och likabehandling och om den finska lagstiftningen som gäller dessa frågor.

BEGREPPEN LIKA-BEHANDLING OCH JÄMSTÄLLDHET

Jämställdhet mellan könen innebär att alla kön har lika rättigheter och möjligheter.

Likabehandling betyder att alla människor är lika värda oberoende av deras kön, ålder, etniska eller nationella ursprung, hudfärg, språk, religion, funktionsnedsättning, sexuella läggning eller andra liknande egenskaper.

Positiv särbehandling, eller **positiv diskriminering**, innebär att man förbättrar vissa gruppers relativa möjligheter på ett sätt som stärker ställningen för personer som tillhör dessa grupper.

Diskriminering innebär att en person behandlas sämre än andra på grund av en personlig egenskap. Enligt likabehandlingslagen får ingen diskrimineras på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, facklig verksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan orsak som gäller personen.

LAGSTIFTNING OM JÄMSTÄLLDHET OCH LIKABEHANDLING

Bestämmelser om jämställdhet och likabehandling finns i Finlands **grundlag**. Enligt dess 6 § får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionsnedsättning eller någon annan orsak som gäller personen.

Även **Europeiska unionens (EU) grundfördrag**, de grundläggande **rättigheternas principer** om jämställdhet samt EU:s **jämställdhetsdirektiv** förpliktar Finland att främja jämställdhet och likabehandling.

Kommunerna, såsom Vasa stad, samt andra myndigheter har en viktig roll i att främja jämställdhet i människors vardag. Lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (**jämställdhetslagen**) och **likabehandlingslagen** förpliktar kommunerna att främja jämställdhet och likabehandling samt att förebygga diskriminering. Kommunerna ska främja jämställdhet och likabehandling i all sin verksamhet.

JÄMSTÄLLDHETSLAGEN

Jämställdhetslagen förbjuder **diskriminering** bland annat på grund av kön, könsidentitet och könsuttryck, graviditet, förlossning, föräldraskap och familjeansvar. Numera omfattar lagen även diskriminering som grundar sig på könsidentitet eller könsuttryck.

Med könsidentitet avses en persons upplevelse av sitt eget kön, och med könsuttryck avses hur en person uttrycker sitt kön genom klädsel, beteende eller på något annat liknande sätt.

Jämställdhetslagen förbjuder också **sexuella trakasserier och trakasserier på grund av kön**.

- **Med sexuella trakasserier** avses ett beteende av sexuell natur som är oönskat och som avsiktligt eller faktiskt kränker en persons psykiska eller fysiska integritet. Sexuella trakasserier kan vara verbala, icke-verbala eller fysiska, och de skapar en hotfull, fientlig, förnedrande, nedsättande eller obehaglig atmosfär.
- **Med trakasserier på grund av kön** avses oönskat beteende som riktas mot eller grundar sig på en persons kön, könsidentitet eller könsuttryck, och som kränker personens psykiska eller fysiska integritet. Trakasserier på grund av kön är inte av sexuell natur. Trakasserier skapar en hotfull, fientlig,

förnedrande, nedsättande eller obehaglig atmosfär.

LIKABEHANDLINGSLAGEN

Likabehandlingslagen reglerar främjandet av likabehandling och förebyggandet av diskriminering. Enligt lagen finns det två former av likabehandling:

- **Formell likabehandling** innebär att alla människor behandlas på samma sätt. Formell likabehandling säkerställer dock inte alltid verklig likabehandling, eftersom den förbiser människors olika utgångspunkter, såsom hälsotillstånd, kön, ålder och språk.
- **Faktisk likabehandling** kan kräva att man avviker från principen om likadan behandling, för att likabehandling ska förverkligas oberoende av olika utgångslägen. Faktisk likabehandling främjas genom nödvändiga åtgärder.

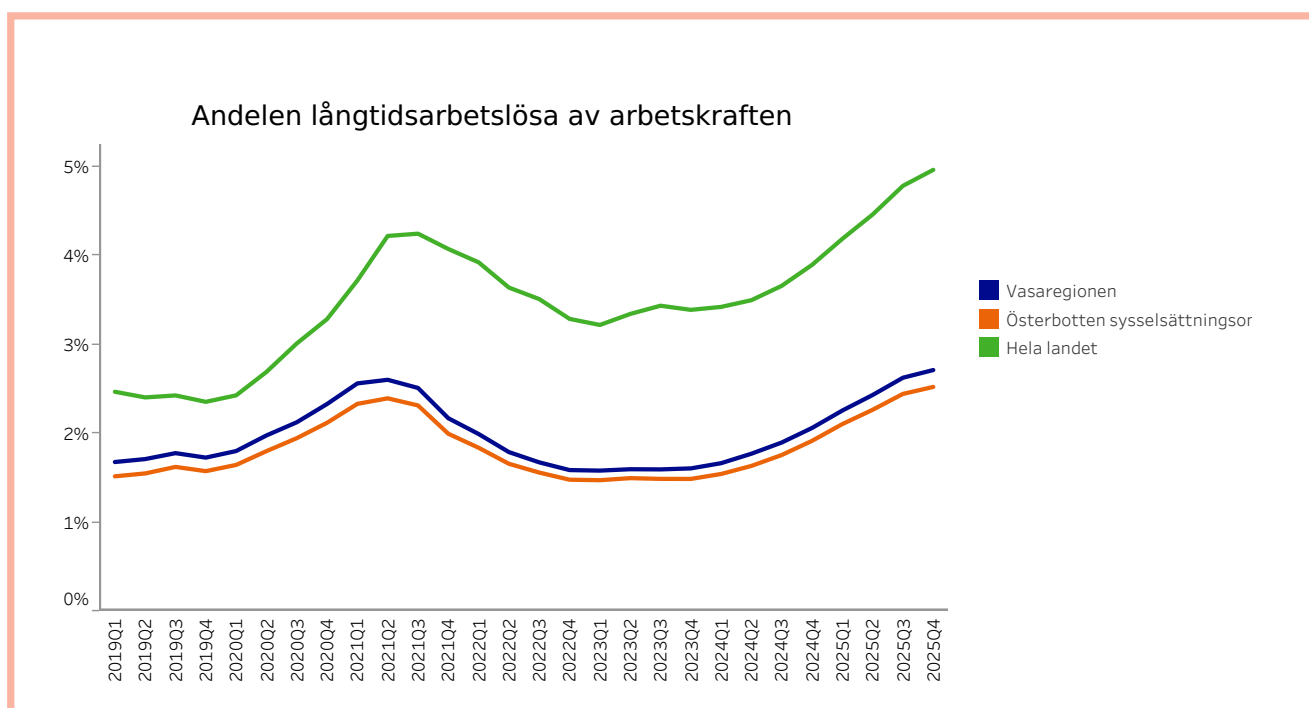
Likabehandlingslagen ställer särskilda krav på myndigheter, såsom kommuner. Myndigheterna ska bedöma hur deras verksamhet påverkar olika befolkningsgrupper och hur likabehandling i övrigt förverkligas i deras verksamhet. De ska också vidta de åtgärder som behövs för att likabehandling ska förverkligas så väl som möjligt.

JÄMLIKHET OCH JÄMSTÄLLDHET I VASA

1. REGIONAL JÄMLIKHET OCH SITUATIONEN FÖR LÅGINKOMSTTAGARE

Vasaregionen har en stark ekonomisk utveckling. Sysselsättningsläget – det vill säga antalet personer i arbete i förhållande till hela den arbetsföra befolkningen – är bland de bästa i Finland, och regionen har fortlöpande behov av nya kompetenta arbetstagare. Arbetslöshetsgraden i området har länge varit den lägsta i Fastlandsfinland. Andelen långtidsarbetslösa och arbetslösa unga är betydligt lägre än i Finland i genomsnitt. Trots detta har även andelen långtidsarbetslösa av arbetskraften i Vasa ökat under de senaste åren (figur 1).

Trots att många indikatorer som gäller ekonomi och sysselsättning visar att Vasa klarar sig väl, finns det även i Vasa personer med låg inkomst. Långvarig låg inkomst kan leda till social isolering, känslor av utanförskap och skam samt ett svagare samhälleligt deltagande. Personer med låg inkomst möter dessutom oftare andra utmaningar än övriga befolkningen, såsom hälsoproblem, arbetslöshet och förändringar i livssituationen, vilket kan leda till en ackumulering av sociala problem hos vissa individer.

Figur 1. Andelen långtidsarbetslösa av arbetskraften i Vasaregionen (källa: <https://www.vaasa.fi/sv/info-om-vasa-och-regionen/vasaregionen-i-siffror/statistik-sysselsattning/>).

Låg inkomst granskas ofta med hjälp av **låginkomstandelen**. Den visar hur stor andel av befolkningen som lever i ett hushåll där inkomsterna är tydligt lägre än genomsnittet. Man beaktar då alla finländares inkomster och utgår från medianinkomsten. Ett hushåll definieras som låginkomsthushåll om dess inkomster understiger 60 procent av denna medianinkomst.

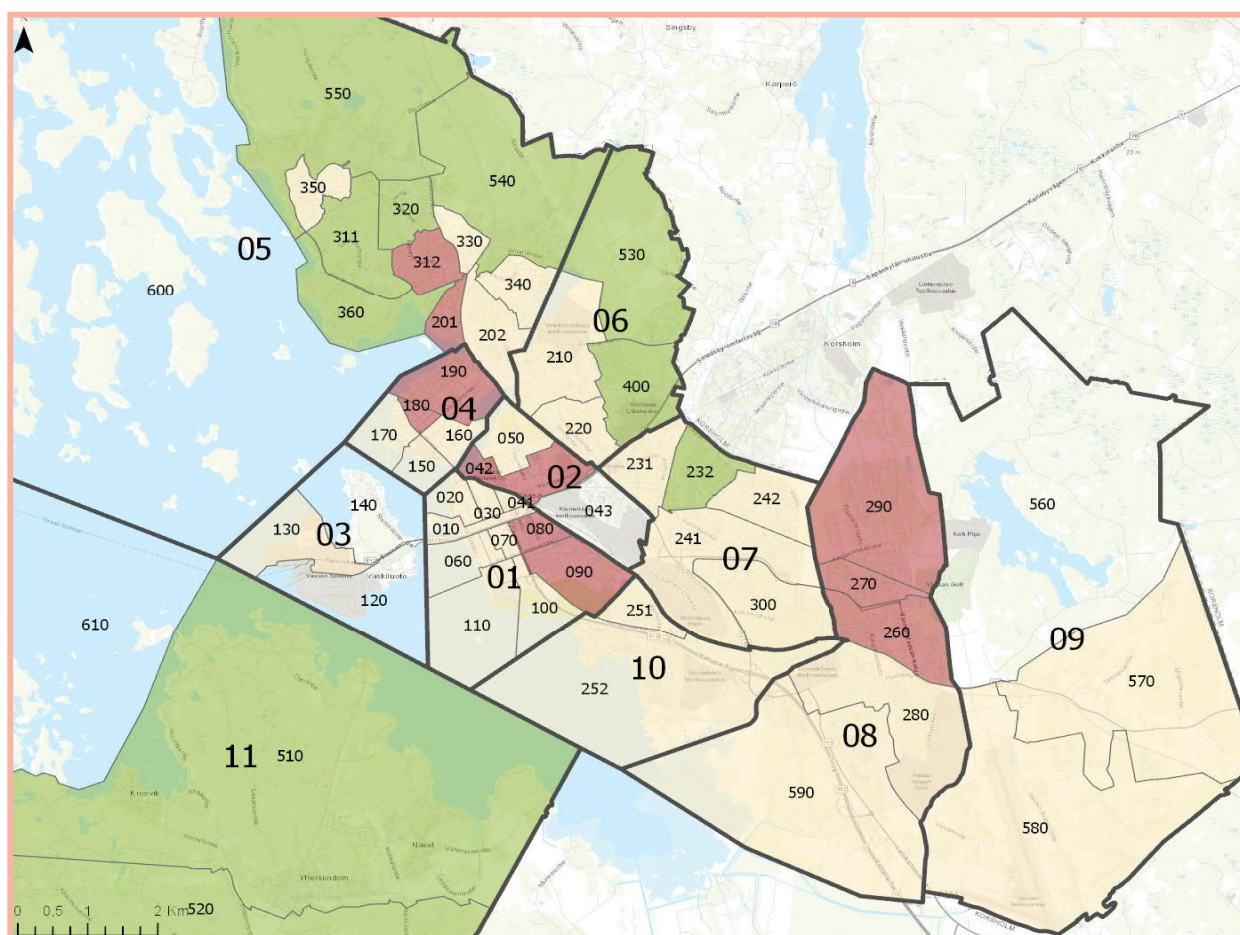
År 2024 var **låginkomstandelen i Vasa** 18,1 procent och i hela landet 14,2 procent, vilket innebär att det finns fler låginkomsttagare i Vasa än genomsnittet. Andelen personer med låg inkomst har dessutom ökat något mer i Vasa än i Finland i genomsnitt: jämfört med år 2023 har låginkomstandelen i Vasa stigit med 1,5 procentenheter och i hela landet med 0,8 procentenheter. När situationen granskas ur barn och unga under 18 års perspektiv, är deras låginkomstandel 15,8 procent i Vasa och 13,8 procent i hela landet.

Frågan om låg inkomst är kopplad till **regional differentiering**, vilket avser den ojämlika geografiska fördelningen av olika befolkningsgrupper inom en stadsregion. Det är delvis ett naturligt fenomen i stadsutvecklingen som kan stärka områdets särprägel och bidra till en livfull stadsbild. Om man däremot talar om **socialt skadlig segregation** syftar man på en utveckling

där befolkningsgrupper som skiljer sig åt i fråga om ekonomisk situation, utbildningsnivå, sysselsättning, ålder, hälsa eller etnisk bakgrund skiljs åt på ett sätt som försvårar en balanserad utveckling och kan leda till olika problem.

Regional differentiering anses bero på ojämlikhet mellan befolkningsgrupper. Det kan utgöra en riskfaktor ur stadens säkerhetsperspektiv, vilket bland annat syns i utvecklingen i förorterna i stora europeiska städer. Därför har man i många europeiska länder, även i Finland, börjat fästa större uppmärksamhet vid den skadliga sociala segregationen i stadsområden. Regional differentiering och dess risker kan dock förebyggas genom tjänster och god stadsplanering.

Även i Vasa kan man se tecken på viss regional differentiering. Genom att granska **socioekonomiska statusindex** för olika stadsdelar kan man illustrera skillnaderna mellan områdena (figur 2). Klassificeringen i statusindexet baseras på fyra faktorer: invånarnas genomsnittliga inkomster, andelen personer med högskoleexamen, områdets arbetslöshetsgrad (procentandelen arbetslösa i åldern 15–74 av arbetskraften i samma åldersgrupp) samt andelen personer som talar ett annat språk än finska eller svenska.

FÖRKLARING (FIGUR 2):

De områden som har markerats med rött visar storområden med en tydligt svagare socioekonomisk ställning än genomsnittet, och de områden som har markerats med grönt visar en tydligt starkare ställning.

DE STOROMRÅDEN SOM FÖREKOMMER I KARTAN:

01 Centrum,
02 Vöråstan,
03 Vasklot,
04 Brändö,
05 Gerby,
06 Hemstrand,
07 Roparnäs,
08 Korsnäståget,
09 Höstves,
10 Sunnanvik och
11 Sundom.
Lillkyro ingår inte i granskningen.

Figur 2. Vasas stor- och delområden jämförda utifrån deras socioekonomiska statusindex (källa: Vasa stad).

Storområde	Socioekonomiska indikatorer (2016-2017)				Befolkningsstruktur (2018)				Befolkning och befolkningsprognos		
	Medel- inkomst (€)	Högutbildade (%)	Arbetslöshets- grad (%)	Personer med främmande språk (%)	Personer under 20 år (%)	Personer i åldern 20-39 år (%)	Personer i åldern 40-64 år (%)	Personer över 64 år (%)	Befolkning 31.12.2018	Befolkning 31.12.2030	Befolknings- förändring 2018-2030
Hela Vasa	28 315	34,5	12,1	8,5	21,2	30,6	28,4	19,9	67552	71136	3584
Sundom (11)	36 402	43,2	8,7	1,5	31,1	18,0	33,5	17,4	2541	2871	330
Vasklot (3)	39 106	39,4	9,0	3,0	23,8	25,6	38,7	11,9	344	375	31
Gerby (5)	33 386	44,6	10,2	6,1	28,5	23,6	33,9	14,1	10824	10252	-572
Hemstrand (6)	33 764	41,3	9,2	7,4	31,8	23,6	31,7	12,9	4713	5352	639
Höstves (9)	30 190	32,6	10,2	3,3	24,2	14,5	40,2	21,1	380	309	-71
Roparnäs (7)	30 585	37,5	12,0	7,8	26,4	23,3	32,3	18,0	8755	8845	90
Lillkyro (12)	28 598	21,6	11,0	1,9	24,7	19,0	32,4	23,8	4505	3954	-551
Centrum (1)	27 218	37,1	11,5	7,5	11,6	41,1	21,5	25,8	14782	17652	2870
Sunnanvik (10)	28 061	31,0	13,3	8,2	21,6	27,0	27,9	23,4	3772	3531	-241
Brändö (4)	22 853	29,6	12,8	9,2	12,7	44,2	21,6	21,5	5705	5442	-263
Korsnäståget (8)	25 363	23,5	18,0	14,7	22,4	23,1	33,0	21,5	7196	6879	-317
Vöråstan (2)	18 771	25,2	13,8	23,0	11,8	55,9	16,6	15,7	3567	5156	1589
Övrig befolkning*				31,2	21,2	45,1	26,1	7,7	468	518	50

* Befolkning som ej är klassificerad efter storområde.

FÖRKLARING (FIGUR 3):

De fält som markerats med rött och orange visar storområden med en svagare socioekonomisk ställning än genomsnittet, och de fält som markerats med grönt visar områden med en starkare ställning än genomsnittet.

Figur 3. Vasas områden i socioekonomisk jämförelse enligt olika indikatorer (källa: Vasa stad).

Korsnäståget är till exempel i Vasa känt som ett område där invånarnas inkomster i genomsnitt är lägre än i andra stadsdelar, och där arbetslösheten är betydligt högre än i andra områden (figur 3). Vasa stad har under tidigare år fastslagit att man vill stärka servicen i Korsnäståget och förnya områdets bostadsbestånd. Syftet är att balansera befolkningsstrukturen och höja områdets socioekonomiska ställning så att den närmar sig övriga stadsdelars nivåer. Som ekonomiskt starka områden framträder i stället särskilt Sundom, Vasklot, Gerby och Hemstrand (figur 3). Resultaten för Vöråstan, Brändö, Sunnanvik och Vasa centrum försvagas i jämförelsen av att en betydande del av invånarna i dessa områden är pensionärer eller studerande.

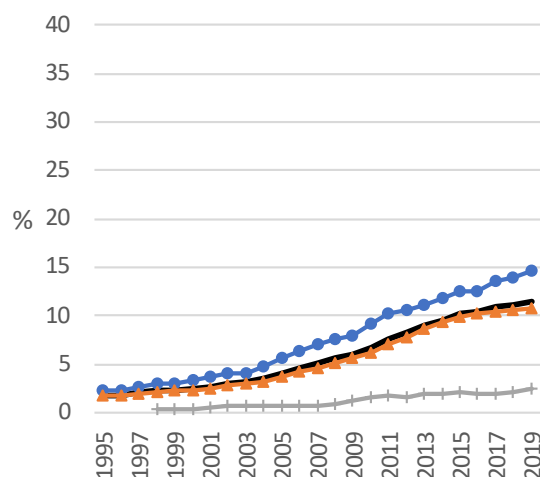
Vid sidan av låg inkomst förekommer regional differentiering även på basis av invånarnas etniska bakgrund. **Etnisk regional differentiering** uppstår när invånare bosätter sig tillsammans enligt etnisk bakgrund. Även i Vasa kan man se tecken på sådan etnisk differentiering när man granskar bostadsområdena för personer i arbetsför ålder som kommit från andra länder än västländer (figur 4 och 5). Inom denna grupp bor man klart mindre på Vasas kringområden, och andelen koncentreras i förortsområden som domineras av höghusbebyggelse. Sett till Vasas storområden talas andra språk än finska och svenska särskilt i Korsnäståget och Vöråstan (figur 3).

2. JÄMSTÄLLDHET MELLAN KÖNEN

Enligt en enkätundersökning som genomförts av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter hade 31 procent av de finländska respondenterna som tillhör sexuella- och könsminoriteter upplevt **diskriminering** inom olika livsområden under de senaste 12 månaderna. Statistikcentralen har i sin tur rapporterat att 54 procent av kvinnorna och cirka 14 procent av männen har upplevt **sexuella trakasserier** i arbetslivet. Bland unga kvinnor har upp till 80 procent någon gång upplevt sexuella trakasserier.

Jämställdhet mellan könen kan förstås som en princip som bör avspeglas i all kommunal verksamhet – i de tjänster som erbjuds invånarna, i arbetet med att stärka kommunens livskraft, i ledning och beslutsfattande samt i kommunens roll som arbetsgivare.

Till exempel har småbarnspedagogiken och utbildningsanstalterna en central roll i att främja jämställdhet och förebygga diskriminering. I praktiken innebär detta bland annat lika möjligheter till utbildning och yrkesmässig utveckling för kvinnor och män samt undervisning och läromedel som främjar jämställdhet. Inom utbildningen bör man också bryta tankemönster som styr elever och studerande att göra utbildnings- och yrkesval på basis av

FÖRKLARING (FIGUR 4):

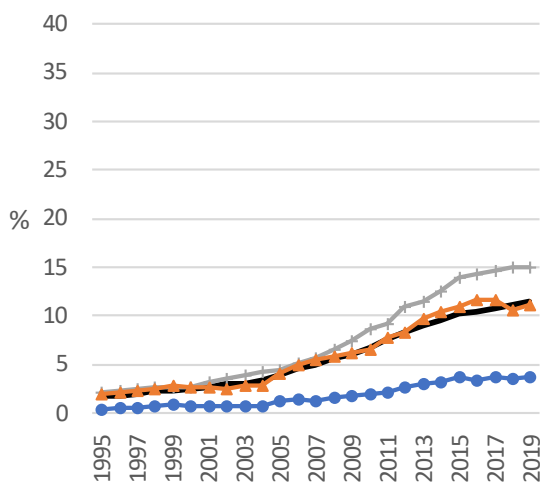
Hela det urbana området = svart linje.

Centrum = blå linje med cirklar.

Kransområde = grå linje med lodräta streck.

Förorter = orange linje med trianglar.

Figur 4. Andelen invandrare från andra än västländer, av befolkningen i åldern 25-59 år 1995-2019 enligt områdestyp, % (källa: Kauppinen, T.M. & Munkkila, S. (2022). Lähiöalueiden väestörakenteen kehitys suurissa kaupungeissa vuosina 1995-2019. THL Arbetsspapper 38/2022).

FÖRKLARING (FIGUR 5):

Hela det urbana området = svart linje.

Förorter med under 25 % höghusbostäder = blå linje med cirklar.

Förorter med 25-74 % höghusbostäder = grå linje med lodräta streck.

Förorter med över 75 % höghusbostäder = orange linje med trianglar.

Figur 5. Andelen invandrare från andra än västländer, av befolkningen i åldern 25-59 år 1995-2019 i förortsområden enligt andelen höghusbostäder, % (källa: Kauppinen, T.M. & Munkkila, S. (2022). Lähiöalueiden väestörakenteen kehitys suurissa kaupungeissa vuosina 1995-2019. THL Arbetsspapper 38/2022).

kön. Utbildningsanordnare och aktörer inom småbarnspedagogik är skyldiga att utarbeta jämställdhetsplaner och främja jämställdhet i enlighet med dem.

Kommuner är betydande **arbetsgivare**. I slutet av år 2024 hade Vasa stad sammanlagt cirka 3 100 anställda, varav cirka 75 procent var kvinnor. Enligt jämställdhetslagen ska kommunen minst vartannat år utarbeta en **jämställdhetsplan** som särskilt omfattar åtgärder för att främja jämställdhet vad gäller **lönesättning och andra anställningsvillkor**; detta är en del av Vasa stads personalprogram.

Enligt jämställdhetslagen har arbetsgivaren en allmän skyldighet att målmedvetet och planmässigt främja jämställdhet med hänsyn till tillgängliga resurser. Arbetsgivaren ska till exempel i förväg förebygga direkt och indirekt könsdiskriminering, underlätta förenandet av arbetsliv och familjeliv genom att särskilt beakta arbetsarrangemang, samt främja att kvinnor och män fördelas jämnt mellan olika uppgifter och skapa lika möjligheter till karriärutveckling.

3. LIKABEHANDLING AV BEFOLKNING MED UTLÄNSK BAKGRUND

Internationalisering är förknippad med flera perspektiv och begrepp.

En invandrare avser en person som flyttat till Finland från ett land utanför Finlands gränser.

En person med utländsk bakgrund avser en person vars båda föräldrar eller den enda kända föräldern är född utomlands.

En person med främmande språk definieras som en person som har ett annat modersmål än finska, svenska eller samiska.

En asylsökande är en person som ansöker om internationellt skydd på grund av farliga förhållanden eller risk för förföljelse i sitt hemland eller tidigare bosättningsland.

En flykting är enligt lag en person som redan har beviljats asyl av en stat eller som erkänts som flykting av FN:s flyktingorgan UNHCR. I vardagligt språk används termen ofta för att beteckna alla personer som tvingats fly från sin hembygd.

En arbetsinvandrare avser en person som kommer till Finland permanent för arbete och som bidrar till att öka sysselsättningen och arbetskraftsutbudet på arbetsmarknaden.

I slutet av år 2025 hade Vasa totalt 71 298 invånare. Invånarantalet ökar. Till exempel år 2024 växte stadens befolkning med över 1 400 personer. Vasas befolkningstillväxt drivs särskilt av invandring, och Vasa är en av de mest internationaliserade städerna i Finland sett till befolkningen.

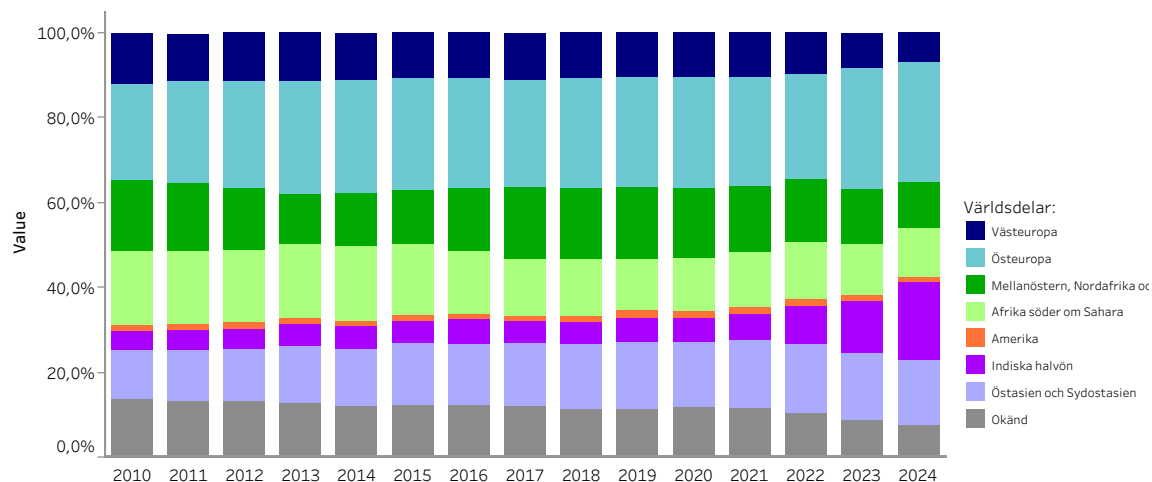
Tillväxten i **befolkningen med utländsk bakgrund** har varit snabb under 2000 talet. I Vasa talas nästan hundra olika språk och det finns över hundra olika medborgarskap. Vasaregionen hör till de mest flerspråkiga och mångkulturella områdena i Finland, eftersom inflyttning sker från många olika ursprungsländer (figur 6).

I slutet av år 2024 bodde det 9 702 **personer med främmande språk** i Vasa. Deras antal har ökat med 3 518 personer (56,8 %) under 2020

talet (figur 7). Bland de städer som ökat sitt invånarantal var andelen främmandespråkiga av befolkningstillväxten störst i Vasa (77,4 %), Åbo (77,1 %) och Helsingfors (76,5 %).

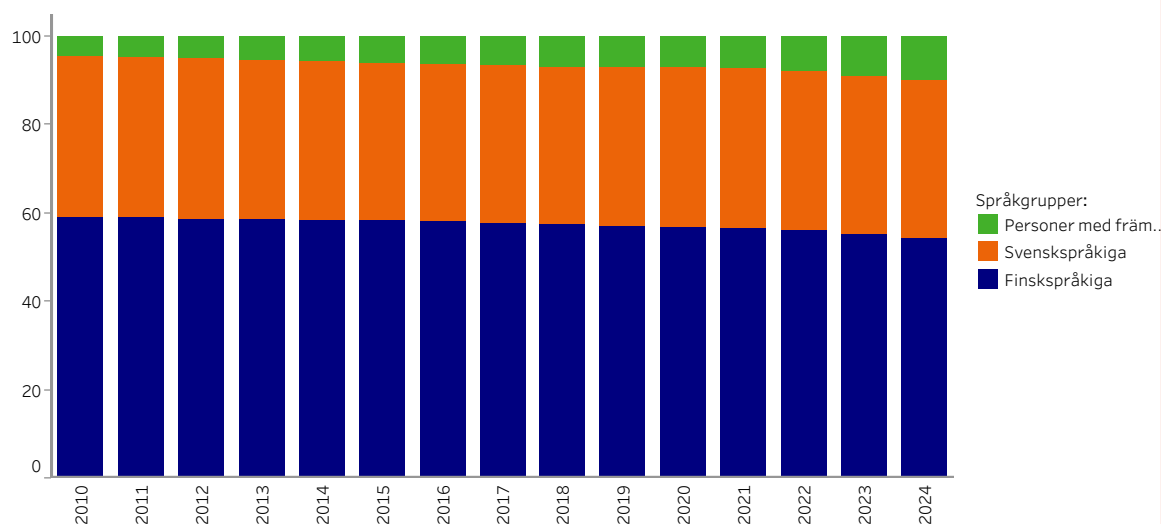
Den snabbväxande befolkningen **med utländsk bakgrund** i Vasaregionen förklaras av det goda sysselsättningsläget, vilket lockar kompetens till staden även från utlandet. Forskning visar att de som flyttar till Vasa integreras väl. Vasa placerade sig på nionde plats i en internationell rapport från ett projekt som mäter invandras integration i 34 städer. Enligt rapporten är Vasas styrkor bland annat jämlikhet inom utbildningen och möjligheter för invandrare på arbetsmarknaden. Utvecklingsområden är flerspråkighet, bostadsområdenas mångfald och åtgärder för att motverka diskriminering.

Vasaregionen: Fördelningen av utländska medborgare utgående från världsdel (%)

Figur 6. Utländska medborgare i Vasaregionen efter ursprungsland (källa: <https://www.vaasa.fi/sv/info-om-vasa-och-regionen/vasaregionen-i-siffror/statistik-befolkning/>).

Vasaregionen: Befolkningens språkliga sammansättning (%)

Figur 7. Olika språkgruppers andelar av Vasas befolkning (källa: <https://www.vaasa.fi/sv/info-om-vasa-och-regionen/vasaregionen-i-siffror/statistik-befolkning/>).

Städernas **integrationsåtgärder** har en avgörande betydelse för invandrades etablering i det finländska samhället. **Integration** är en omfattande process som innefattar, förutom språkkunskaper, även sysselsättning, boende och fritid, känslan av delaktighet, icke diskriminering,

rätt till utbildning samt social- och hälsovårdstjänster. De resurser som satsas på integration kan senare ge besparingar i utkomst- och sysselsättningskostnader samt i arbetet med att förebygga och hantera utslagning.

TIDIGARE ÅTGÄRDER I VASA FÖR ATT FRÄMJA JÄMSTÄLLDHET OCH LIKABEHANDLING

Vasa stad har på olika sätt försökt förbättra situationen för köns- och sexuella minoriteter, personer med utländsk bakgrund och låginkomsttagare inom stadens förvaltning, stadsplanering och skolor.

För stadens tjänsteinnehavare och förtroendevalda – både nya och erfarna – har man ordnat **utbildning** i frågor som rör jämställdhet och likabehandling, med målet att utmana föreställningar och korrigera oklarheter. Stadens personal har erbjudits avgiftsfri språkutbildning, till exempel i svenska, så att så många som möjligt kan kommunicera på flera språk – finska, svenska och engelska. En enhetlig terminologi för likabehandling och jämställdhet har inte tagits i bruk i stadens verksamhet.

Regional differentiering försöker man i Vasa förebygga genom **planläggningslösningar**. I planläggningen fästs uppmärksamhet vid väl fungerande kollektivtrafik och vid att användning av privatbil inte ska vara nödvändig för de flesta invånare. Tidtabellerna för kollektivtrafiken försöker också samordnas med skolornas start- och sluttider.

Skolorna har egna **jämställdhets- och likabehandlingsplaner** samt fortbildningar som behandlar frågor om sexuella läggningar och könsidentitet, och inom ungdomsservicen samlas regelbundet en regnbågsgrupp för unga. Medvetenheten om

köns- och sexuella minoriteter har ökat genom årlig Pride-flaggning.

Utformningen av olika **utrymmen**, såsom toaletter, bedöms enligt staden från fall till fall ur ett **könsneutralt** perspektiv. **Med anonym rekrytering** har man velat minska risken för att en sökandes bakgrund, såsom namn eller kön, påverkar rekryteringsprocessen. Sökanden som svarat på enkäter har i genomsnitt varit mycket nöjda med denna praxis.

Man har också försökt öka **fritidsmöjligheterna** för personer med utländsk bakgrund, barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Exempel är simskolan för invandrarkvinnor, där nybörjarkursen var avgiftsfri och fortsättningsgruppen avgiftsbelagd, samt kostnadsfria sportprovningar, kulturevenemang och familjemotion för barn och unga.

Dessutom har den finskspråkiga grundutbildningen i Vasa fått särskilda medel för **positiv särbehandling**, vilket innebär att vissa grupper får stärkta relativa möjligheter. I Vasa har dessa medel huvudsakligen riktats till skolor med en betydande andel elever med utländsk bakgrund. Vid integreringen av barn och unga med utländsk bakgrund har man särskilt velat stärka deras samhälleliga delaktighet.

VIKTIG INFORMATION TILL DEM SOM DELTAR I DISKUSSIONERNA I MEDBORGARPANELEN

I Vasa medborgarpanel diskuterar Vasabor som bjudits in **genom ett slumpmässigt urval** teman som rör jämlikhet och likabehandling. Deltagarna **får information om frågor som gäller jämlikhet och likabehandling och diskuterar** i smågrupper på cirka tio personer. Deltagarna besvarar också enkäter där deras åsikter om jämlikhet och likabehandling samt andra samhällseliga attityder kartläggs.

Med hjälp av medborgarpanelen får Vasa stad ett beslutsunderlag som baserar sig på övervägda och strukturerade diskussioner om invånarnas syn på jämlikhet och likabehandling. Stadens tjänsteinnehavare använder resultaten från medborgarpanelen i beredningen av Vasas jämställdhets- och likabehandlingsplan. **Resultaten kan också användas när stadsfullmäktige fattar beslut om planen.**

Diskussionerna i Vasa medborgarpanel genomförs **som nätbaserade smågruppsdiskussioner** via Teams plattformen. Varje diskussion varar cirka tre (3) timmar och leds av en opartisk och utbildad moderator.

Utöver smågruppsdiskussionerna får deltagarna en inbjudan till ett evenemang som ordnas den 20.4.2026, där resultaten från medborgarpanelen presenteras. Till samma evenemang bjuds även Vasas stadsfullmäktige in. Deltagarna i medborgarpanelen kan ställa frågor till fullmäktigeledamöterna om teman som rör jämlikhet och likabehandling.

Medborgarpanelen genomförs av Vasa stad och STRONG-projektet (STRONG – Implementering av demokratiska innovationer), finansierat av Strategiska forskningsrådet vid Finlands Akademi. I STRONG-projektet deltar Åbo Akademi, Tammerfors universitet, Vasa universitet samt Institutet för hälsa och välfärd.

På följande sida listas de regler som styr diskussionerna i medborgarpanelen. Syftet med reglerna är att säkerställa en respektfull, trygg och konstruktiv diskussionsmiljö för alla deltagare i smågrupperna. Vi ber er att bekanta er med reglerna innan ni deltar i diskussionen.

DISKUSSIONSREGLER

VISA RESPEKT FÖR ANDRA medlemmar i medborgarpanelen. Använd kroppsspråk som visar respekt för andra. Till exempel kan ögonrullning eller att skaka på huvudet lätt uppfattas som respektlöst. Tala på ett respektfullt sätt till andra i gruppen. Undvik uttryck som kränker någons religion, kultur, etniska bakgrund, modersmål, kön eller sexuella läggning.

FRAMFÖR DINA ÅSIKTER modigt och motivera dem. I diskussionen strävar man efter att ge alla möjlighet att uttrycka sina åsikter på lika villkor. Egna åsikter ska motiveras.

LYSSNA PÅ andra och förhåll dig öppet och fördomsfritt till deras åsikter. Var beredd att lära dig nytt och ta till dig ny information. Var också beredd att ändra dina åsikter om andras argument övertygar.

TALA KORT och tydligt, undvik att avbryta andra och undvik långa inlägg.

VAR SAMARBETSVILLIG. Om du är av annan åsikt, försök uttrycka det på ett konstruktivt sätt. Olika åsikter är tillåtna och det är inte nödvändigt att alla tycker likadant.

DELTA under hela diskussionen och var uppmärksam.

MODERATORN, det vill säga diskussionsledaren, övervakar samtalet. Moderatorns uppgift är att se till att diskussionen är balanserad och att alla får säga sin mening. Moderatörn styr inte diskussionens innehåll och uttrycker inga egna åsikter. Moderatörn kan ingripa i respektlöst tal eller beteende. Diskussionen kan löpa fritt, men moderatörn ser till att alla får ordet.

EQUALITY AND NON-DISCRIMINATION PLAN

The discussions of the Vaasa citizens' panel will be used in the preparation of the **city's Equality and Non-discrimination Plan** (2026–2029). The plan guides city's operations to ensure that equality and non-discrimination are taken into account in all activities.

Equality and non-discrimination are very broad themes, and it is not possible to address all related perspectives in the citizens' panel. Thus, we have confined the panel to focus on three themes:

1. Regional equality, particularly the situation of low income residents
2. Gender equality
3. Equal treatment of people with foreign backgrounds

Below is information on the concepts of equality and non-discrimination, as well as the Finnish legislation governing them.

CONCEPTS OF EQUALITY AND NON-DISCRIMINATION

Gender equality refers to the equal rights and opportunities of different genders.

Equality means that all people are of equal value regardless of their gender, age, ethnic or national origin, skin colour, language, religion, disability, sexual orientation, or other similar characteristics.

Positive action, also known as **positive discrimination**, refers to measures that improve the relative opportunities of certain groups in a way that strengthens the position of individuals belonging to that group.

Discrimination means treating a person worse than others on the basis of a personal characteristic. According to the Non Discrimination Act, no one may be discriminated against on the basis of age, origin, nationality, language, religion, belief, opinion, political activity, trade union activity, family relations, state of health, disability, sexual orientation, or any other reason related to the individual.

LEGISLATION ON EQUALITY AND NON DISCRIMINATION

Equality and non discrimination are regulated in the **constitution** of Finland. According to Section 6, no one shall, without an acceptable reason, be treated differently on the basis of gender, age, origin, language, religion, belief, opinion, state of health, disability, or any other reason related to the person.

Also the **founding treaties of the European Union** (EU), the **equality principles** of the charter

of Fundamental Rights, and the EU **equality directives** oblige Finland to promote equality and non discrimination.

Municipalities, such as the City of Vaasa, as well as other public authorities, play an important role in promoting equality in people's everyday lives. The Act on Equality between Women and Men (**the Equality Act**) and the **Non-Discrimination Act** oblige municipalities to promote equality

and non discrimination and to prevent discrimination. Municipalities must promote equality and non discrimination in all their activities.

EQUALITY ACT

The **Equality Act** prohibits **discrimination** based on, among other things, gender, gender identity and gender expression, pregnancy, childbirth, parenthood, and family responsibilities. Nowadays the law also applies to discrimination based on gender identity or gender expression.

Gender identity refers to a person's experience of their own gender, and gender expression refers to the way gender is expressed through clothing, behaviour, or other similar means.

The Equality Act also prohibits **sexual harassment and gender based harassment**.

- **Sexual harassment** refers to unwanted conduct of a sexual nature that intentionally or effectively violates a person's mental or physical integrity. Sexual harassment may be verbal, non verbal, or physical. It creates a threatening, hostile, degrading, humiliating, or distressing atmosphere.
- **Gender based harassment** refers to unwanted conduct directed at or based on a person's gender, gender identity, or gender expression, which violates that person's mental or physical integrity. Gender based

harassment is not sexual in nature. It creates a threatening, hostile, degrading, humiliating, or distressing atmosphere.

NON-DISCRIMINATION ACT

The **Non-Discrimination Act** regulates the promotion of equality and the prevention of discrimination. According to the Act, there are two types of equality:

- **Formal equality** means that all people are treated in the same way. However, formal equality alone does not ensure the realisation of equality, because it overlooks differences in people's starting points, such as health, gender, age, and language.
- **Substantive (actual) equality** may require departing from the principle of identical treatment in order to achieve equality regardless of differing backgrounds. Substantive equality can be promoted by taking required action.

The Non Discrimination Act sets specific obligations for public authorities, including municipalities. Authorities must assess how their activities affect different population groups and how equality is otherwise ensured in their operations. They must also take the necessary measures to make sure that equality is ensured as well as possible.

EQUALITY AND NON DISCRIMINATION IN VAASA

1. REGIONAL EQUALITY AND THE SITUATION OF LOW INCOME RESIDENTS

The Vaasa region is economically strong. Employment in the region—that is, the number of employed people in relation to the entire working-age population—is among the highest in Finland, and the region is constantly in need of new skilled workers. The unemployment rate in the area has long been the lowest in mainland Finland. The shares of long-term unemployed people and unemployed young people are significantly lower in the region than in Finland on

average. However, even in Vaasa, the proportion of long-term unemployed people in the labour force has increased in recent years (figure 1).

Although many economic and employment indicators show that Vaasa is doing well, there are also low-income residents in the city. Long-term low income can lead to social isolation, feelings of exclusion and shame, and lower levels of societal participation. Low-income individuals are also

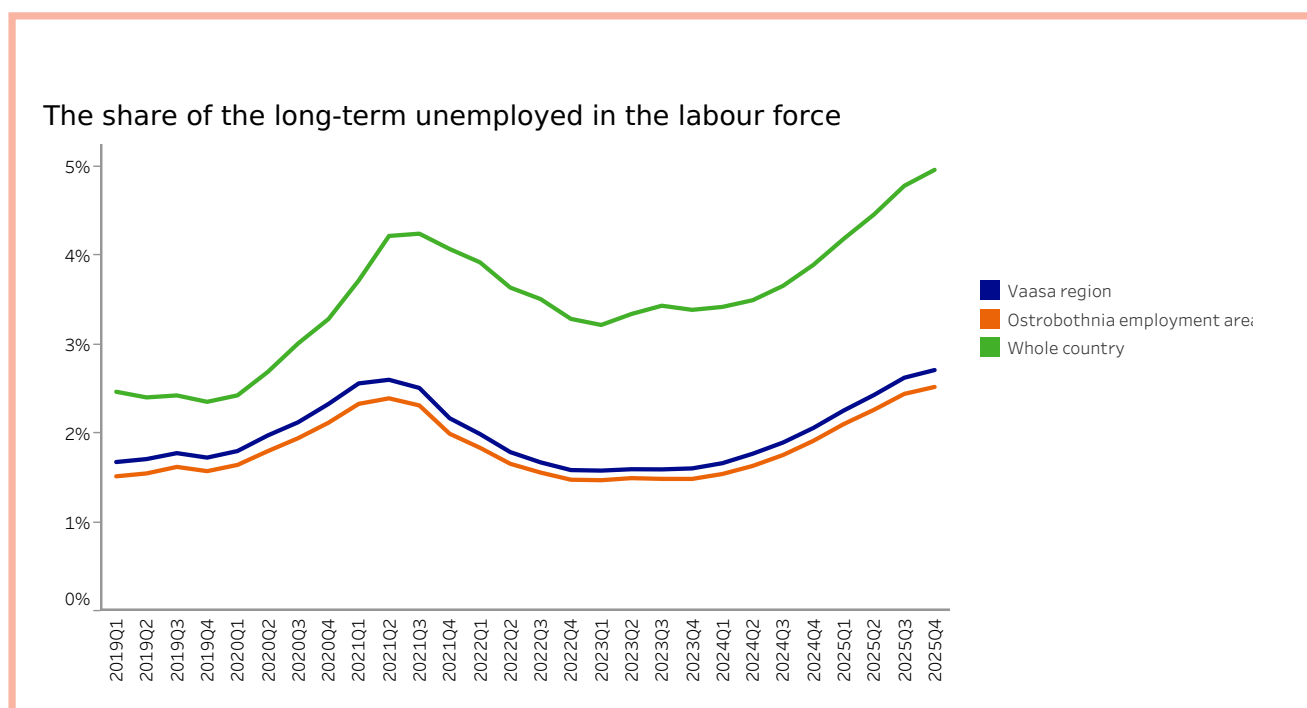

Figure 1. Share of long term unemployed people in the workforce in the Vaasa region (source: <https://www.vaasa.fi/en/about-vaasa-and-the-vaasa-region/the-vaasa-region-in-numbers/statistics-employment/>).

more likely than the general population to face additional challenges, such as health problems, unemployment, or changes in life circumstances, which can concentrate social problems among certain groups.

Low income is often examined using the **at-risk-of-poverty-rate**. It indicates how large a share of people live in a household with income clearly lower than the average. This is done by looking at the incomes of all people in Finland and determining the median income. A household is considered low income if its income is below 60 percent of this median income.

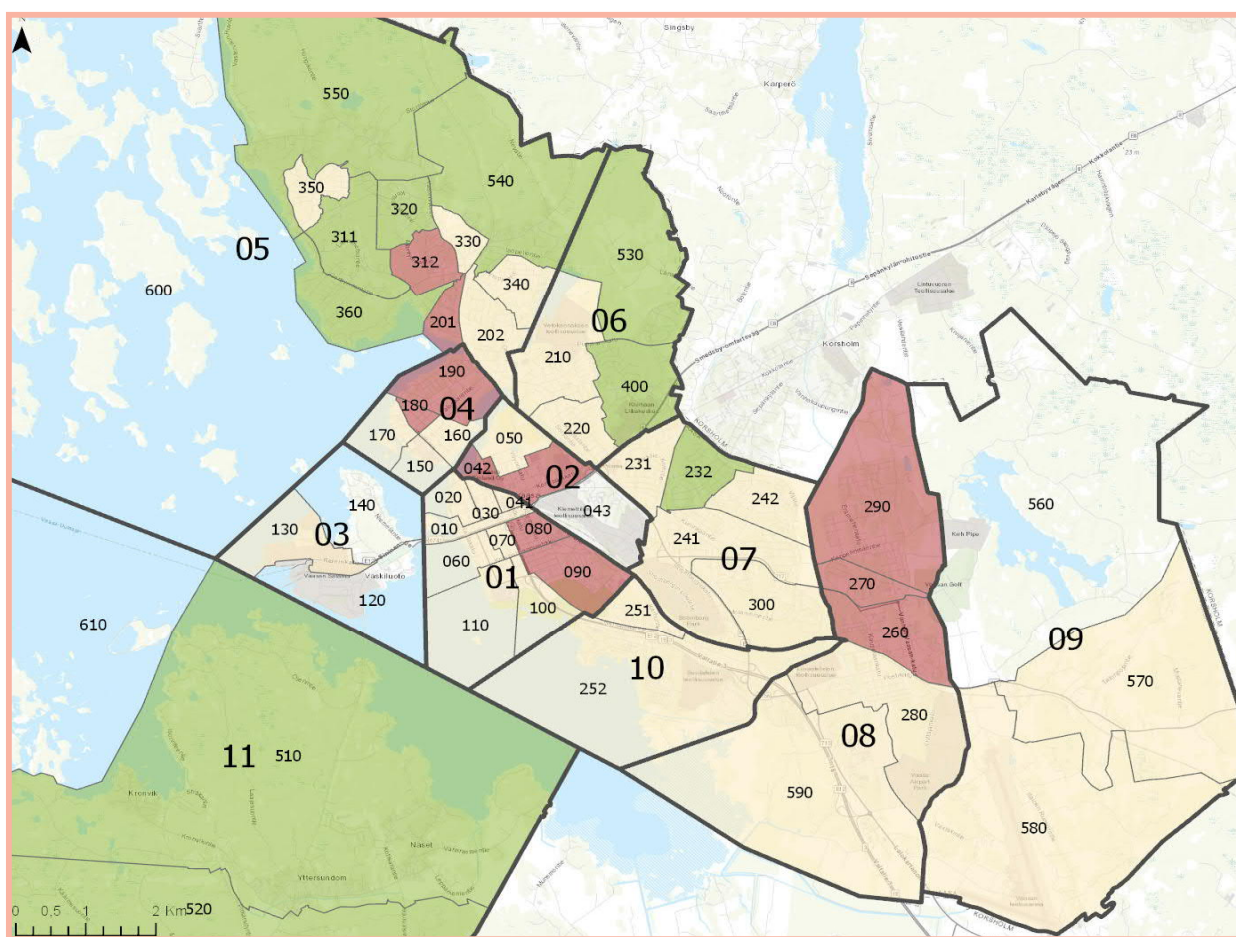
In 2024, the **at-risk-of-poverty-rate in Vaasa** was 18.1%, compared to 14.2% for Finland as a whole, meaning that Vaasa has a higher than average share of low income residents. The proportion of low income people has increased slightly more in Vaasa than in Finland on average: compared to 2023, the at risk of poverty rate increased by 1.5 percentage points in Vaasa and 0.8 percentage points nationally. Among children and people under 18, the at risk of poverty rate is 15.8% in Vaasa and 13.8% nationwide.

Low income is linked to the issue of **spatial segregation**, which refers to the uneven distribution

of different population groups across an urban area. This is partly a natural phenomenon in urban development and can increase the uniqueness of neighbourhoods and vitalise the urban environment. However, **socially harmful residential segregation** is discussed about when population groups that differ in economic situation, educational attainment, employment status, age, health, or ethnic background become separated in ways that hinder balanced development and can lead to various problems.

The cause of spatial segregation is considered to be inequality between population groups. Spatial segregation can pose risks to urban safety, as seen in the development of suburban areas in several large European cities. As a result, many European countries, including Finland, have begun to pay more attention to preventing harmful urban segregation. Spatial segregation and its related risks can be reduced through services and good urban planning.

Some kind of spatial segregation can also be observed in Vaasa. Differences between neighbourhoods can be illustrated by examining Vaasa's **socioeconomic status index** (figure 2). The classification of areas in the status index is based on four factors: 1) the average incomes of

LEGEND (FIGURE 2):

The areas marked in red indicate major districts of the city whose socioeconomic status is clearly below average, while those marked in green indicate areas with clearly above average socioeconomic status.

THE MAJOR DISTRICTS SHOWN ON THE MAP ARE:

01 Keskusta (City Centre),
 02 Vöyrinkaupunki,
 03 Vaskiluoto,
 04 Palosaari,
 05 Gerby,
 06 Kotiranta,
 07 Huutoniemi,
 08 Ristinummi,
 09 Höstvesi,
 10 Suvilahti and
 11 Sundom.
 Vähäkyrö is not shown in the figure.

Figure 2. Comparison of Vaasa's major and sub areas by socioeconomic status index (source: City of Vaasa).

Major region	Socioeconomic indicators (2016–2017)				Demographic structure (2018)				Population size and its forecast		
	Mean income (€)	Academically educated (%)	Un-employment rate (%)	Non-native language speaker (%)	People younger than 20 (%)	People aged 20–39 (%)	People aged 40–64 (%)	People older than 64 (%)	Population 31.12.2018	Population 31.12.2030	Population change 2018–2030
Whole of Vaasa	28 315	34,5	12,1	8,5	21,2	30,6	28,4	19,9	67552	71136	3584
Sundom (11)	36 402	43,2	8,7	1,5	31,1	18,0	33,5	17,4	2541	2871	330
Vaskiluoto (3)	39 106	39,4	9,0	3,0	23,8	25,6	38,7	11,9	344	375	31
Gerby (5)	33 386	44,6	10,2	6,1	28,5	23,6	33,9	14,1	10824	10252	-572
Kotiranta (6)	33 764	41,3	9,2	7,4	31,8	23,6	31,7	12,9	4713	5352	639
Höstvesi (9)	30 190	32,6	10,2	3,3	24,2	14,5	40,2	21,1	380	309	-71
Huutoniemi (7)	30 585	37,5	12,0	7,8	26,4	23,3	32,3	18,0	8755	8845	90
Vähäkyrö (12)	28 598	21,6	11,0	1,9	24,7	19,0	32,4	23,8	4505	3954	-551
Keskusta (1)	27 218	37,1	11,5	7,5	11,6	41,1	21,5	25,8	14782	17652	2870
Suvilahti (10)	28 061	31,0	13,3	8,2	21,6	27,0	27,9	23,4	3772	3531	-241
Palosaari (4)	22 853	29,6	12,8	9,2	12,7	44,2	21,6	21,5	5705	5442	-263
Ristinummi (8)	25 363	23,5	18,0	14,7	22,4	23,1	33,0	21,5	7196	6879	-317
Vöyrinkaupunki (2)	18 771	25,2	13,8	23,0	11,8	55,9	16,6	15,7	3567	5156	1589
Other population*				31,2	21,2	45,1	26,1	7,7	468	518	50

* Population not classified into major regions.

LEGEND (FIGURE 3):

The fields marked in red and orange represent major regions of the city whose socioeconomic status is lower than average, while the fields marked in green represent regions with higher-than-average socioeconomic status.

Figure 3. Vaasa's areas in socioeconomic comparison by different indicators (source: City of Vaasa).

residents, 2) the share of residents with a higher education degree, 3) the unemployment rate in the area (the percentage of unemployed persons aged 15–74 in the area's labour force), and 4) the share of people who speak neither Finnish nor Swedish as their mother tongue.

For example, Ristinummi is known in Vaasa as an area where residents' incomes are on average lower than those of other districts, and where unemployment is clearly more common than elsewhere (figure 3). In previous years, the City of Vaasa has stated its intention to increase services in Ristinummi and renew its housing. The aim is to balance the area's population structure and raise its socioeconomic status closer to that of other districts in the city. The economically strongest areas include Sundom, Vaskiluoto, Gerby, and Kotiranta (Figure 3). The results for Vöyrinkaupunki, Palosaari, Suvilahti, and Vaasa city centre are affected by the fact that a significant share of the population in these areas consists of pensioners or students.

In addition to low income, spatial segregation also occurs on the basis of residents' ethnic background. **Ethnic residential segregation** emerges when residents become separated from one another according to ethnic background. Some degree of ethnic segregation can also be observed in Vaasa, when examining the areas where working-age residents from non-western

countries live (figures 4 and 5). In this group, people live clearly less often in the surrounding suburban zones of Vaasa, while their share in the suburbs is concentrated in neighbourhoods dominated by apartment blocks. When looking at Vaasa's major districts, languages other than Finnish and Swedish are spoken particularly in Ristinummi and Vöyrinkaupunki (figure 3).

2. GENDER EQUALITY

According to a survey by the EU Agency for Fundamental Rights, 31 per cent of Finnish respondents belonging to sexual or gender minorities had experienced **discrimination** in various areas of life during the previous 12 months. Statistics Finland has reported that 54% of women and about 14% of men have experienced **sexual harassment** in working life. Among young women, the figure has been as high as 80 per cent.

Gender equality can be understood as a principle that must be visible in all municipal activities — in services provided to residents, in strengthening the municipality's vitality, in municipal leadership and decision making, and in the municipality's role as an employer.

Early childhood education and schools play a key role in promoting equality and preventing discrimination. In practice, this includes equal

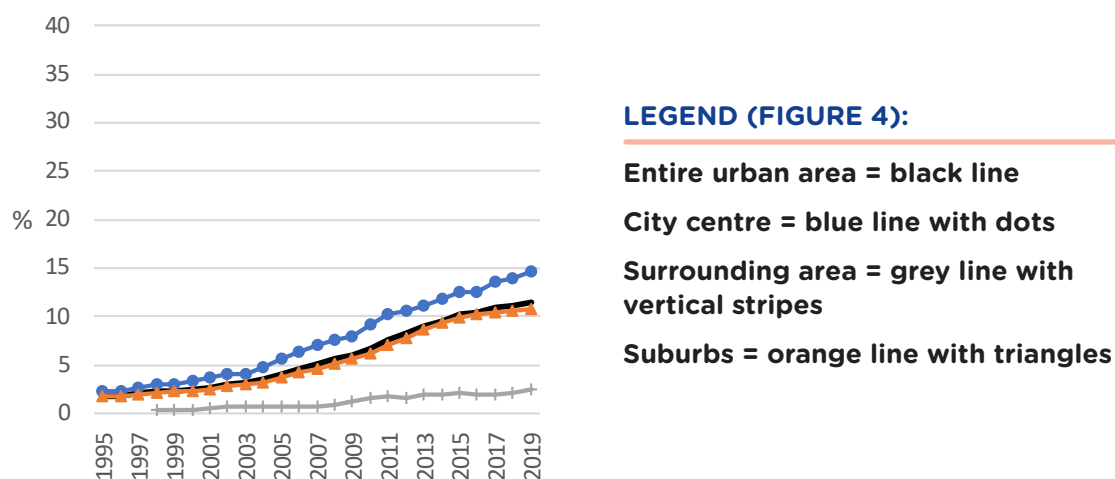

Figure 4. Share of non western immigrants among the 25–59 year old population in 1995–2019, by area type (%) (source: Kauppinen, T.M. & Mukkila, S. (2022). Lähiöalueiden väestörakenteen kehitys suurissa kaupungeissa vuosina 1995–2019. THL Working Paper 38/2022).

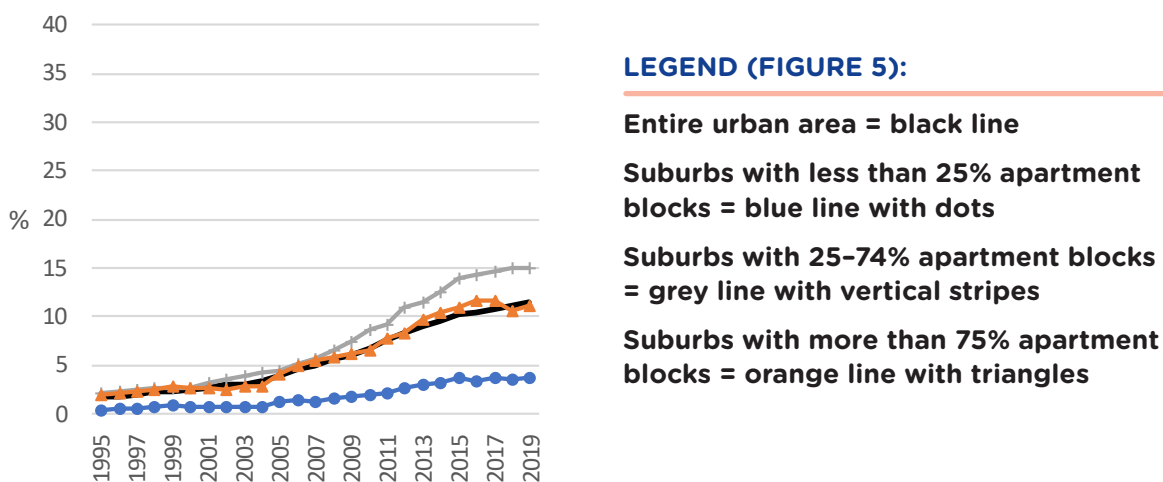

Figure 5. Share of non western immigrants among the 25–59 year old population in 1995–2019 in suburban areas by share of apartment buildings (%) (source: Kauppinen, T.M. & Mukkila, S. (2022). Lähiöalueiden väestörakenteen kehitys suurissa kaupungeissa vuosina 1995–2019. THL Working Paper 38/2022).

opportunities for education and professional development for all genders, as well as teaching and learning materials that promote equality. Schools should also work to dismantle gender stereotypical thinking that influences pupils' and students' educational and career choices. Educational institutions and early childhood education providers are required to have equality plans and to promote equality accordingly.

Municipalities are major **employers**. At the end of 2024, the City of Vaasa employed about 3,100 people, of whom approximately 75% were women. Under the Equality Act, the city must prepare an equality plan at least every two years,

particularly **concerning pay and other terms of employment**. This plan is part of Vaasa's personnel programme.

According to the Equality Act, employers have a general obligation to promote gender equality systematically and with clear objectives, taking into account the available resources. Employers must, for example, prevent direct and indirect discrimination based on gender, support the reconciliation of work and family life—especially through attention to work arrangements—and promote the equal placement of women and men in different tasks and provide them with equal career advancement opportunities.

3. EQUALITY OF THE PERSONS OF FOREIGN BACKGROUND

Internationalisation involves several perspectives and concepts.

Immigrant means a person who has moved to Finland from outside the country's borders.

Person of foreign background means someone whose both parents, or only known parent, were born abroad.

As a **foreign language speaker** has been defined a person whose mother tongue is something other than Finnish, Swedish, or Sámi.

Asylum seeker is a person who applies for international protection due to danger

or persecution in their home or residence country.

Refugee is a person who has already been granted asylum by a state or has been recognised as a refugee by UNHCR. In everyday language, the term is often used for all people who have been forced to flee their homes.

Labour migrant means a person who moves permanently to Finland for work and increases the country's employment and supply of work in the labour market.

At the end of 2025, Vaasa had a total of 71,298 inhabitants. The population is growing: in 2024 alone, the number of residents increased by more than 1,400. Vaasa's population growth is particularly driven by immigration, and Vaasa is one of Finland's most rapidly internationalising cities.

The growth of the **population with a foreign background** has been rapid since the 2000s. Nearly one hundred languages are spoken in Vaasa, and residents hold more than one hundred different nationalities. The Vaasa region is one of the most multilingual and multicultural areas in Finland, as people move there from a wide range of countries of origin (figure 6).

At the end of 2024, 9,702 **foreign-language speakers** lived in Vaasa. Their number has increased by 3,518 people (56.8%) during the 2020s (figure 7). Among the cities whose populations are growing, the share of foreign language speakers in that growth was highest in Vaasa (77.4%), Turku (77.1%), and Helsinki (76.5%).

The increase in Vaasa's **population with a foreign background** is explained by the region's strong labour market situation, which attracts skilled workers also from abroad. Studies indicate that immigrants integrate well in Vaasa. The city ranked ninth in an international comparison of immigrant integration covering 34

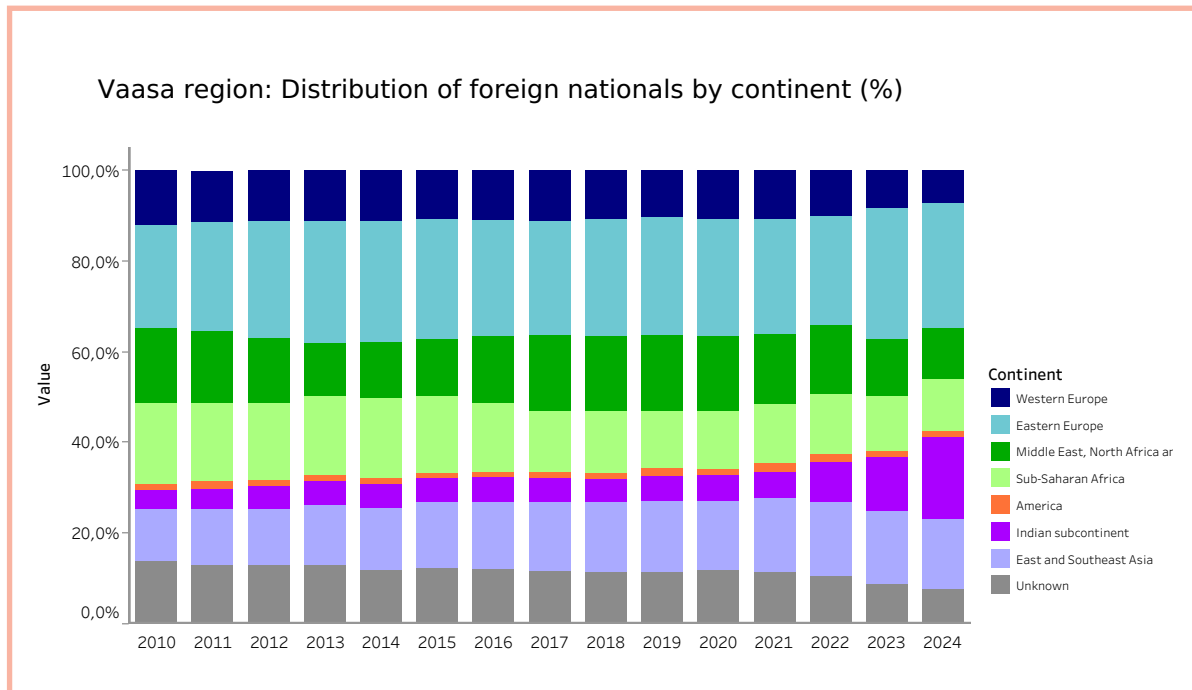

Figure 6. Countries of origin of foreign residents in the Vaasa region (source: <https://www.vaasa.fi/en/about-vaasa-and-the-vaasa-region/the-vaasa-region-in-numbers/statistics-population/>).

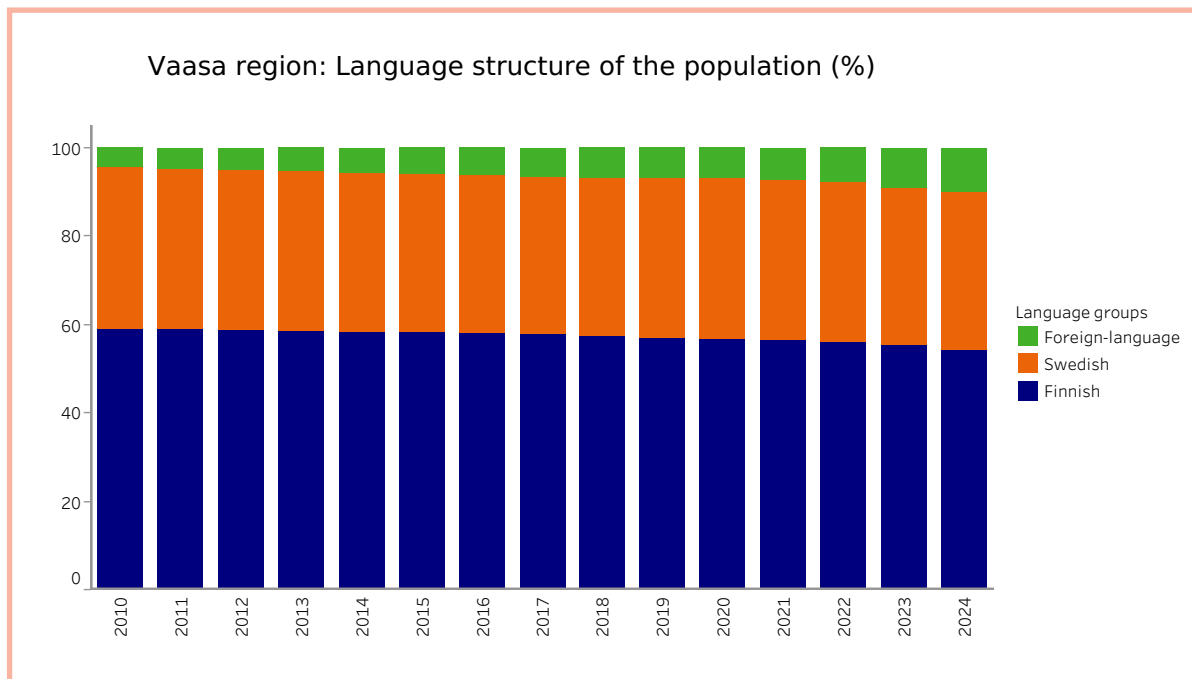

Figure 7. Shares of different language groups among Vaasa residents (source: <https://www.vaasa.fi/en/about-vaasa-and-the-vaasa-region/the-vaasa-region-in-numbers/statistics-population/>).

cities. According to the report, Vaasa's strengths include equality in education and the opportunities offered to immigrants on the labour market. Areas for development include multilingualism, diversity of residential areas, and actions to combat discrimination.

Cities' **integration measures** play a crucial role in helping immigrants settle into Finnish society.

Integration is a broad process involving not only learning a language but also employment, housing and leisure, a sense of inclusion, non discrimination, the right to education, and social and health services. Investments in integration can later bring savings in income support, employment services, and the prevention of social exclusion.

VAASA'S PREVIOUS MEASURES TO PROMOTE EQUALITY AND NON DISCRIMINATION

The City of Vaasa has sought to improve the status of gender and sexual minorities, immigrants, and low income residents in various ways in city administration, urban planning, and schools.

Training on equality and non discrimination has been organised for both new and long serving city officials and elected representatives, with the aim of challenging misconceptions and clarifying uncertainties on the topic. Free language courses (e.g., Swedish) have been offered to staff so that as many employees as possible can communicate in multiple languages—Finnish, Swedish, and English. A unified equality and non discrimination vocabulary has not been adopted in the city's operations.

Vaasa seeks to prevent spatial segregation **through land-use planning**. Planning takes into account public transport and aims to ensure that private car use is not essential for most residents. Public transport timetables are also adjusted to match school start and end times for children and young people.

Schools have their own **equality and non discrimination plans**, as well as **training** related to sexual orientation and gender identity. The city's youth services host a regular youth group for sexual and gender minorities. Awareness of

sexual and gender minorities has been increased through annual Pride flag raising.

The **gender neutrality** of **facilities** such as toilets is evaluated case by case. **Anonymous recruitment** has been used to reduce the potential influence of applicants' background characteristics, such as gender or name, on hiring decisions. Survey respondents have been generally very satisfied with this practice.

Efforts have been made to improve **leisure opportunities** for residents with a foreign background, children, older people, and persons with disabilities. Examples include a swimming course for immigrant women, with a free beginner level and a paid continuation class, and various free sports trials, cultural events, and family exercise sessions for children and young people.

Vaasa's Finnish language basic education has also received funding for **positive action**, meaning measures aimed at **improving the relative opportunities** of certain groups. In Vaasa, this funding has mainly been directed to schools with a significant number of pupils with a foreign background. A key focus has been to strengthen these children's and young people's sense of social inclusion.

IMPORTANT INFORMATION FOR THOSE WHO PARTICIPATE IN THE DELIBERATIONS OF THE CITIZENS' PANEL

In the Vaasa citizens' panel, residents of Vaasa selected in a random sample discuss themes related to equality and non-discrimination. Participants **receive information about issues related to equality and non-discrimination** and discuss them in small groups of about ten people. Participants also answer surveys that examine their opinions on equality and non-discrimination, as well as other societal attitudes.

Through the citizens' panel, the City of Vaasa receives well reasoned, deliberation based information on residents' views regarding equality and non-discrimination. City officials will use the results of the panel when preparing Vaasa's Equality and Non-discrimination Plan. **The results are also available when the Vaasa City Council decides on the Equality and Non-discrimination Plan.**

The discussions of the Vaasa citizens' panel take place **online** via Microsoft Teams. Each small group discussion lasts about three (3) hours. The discussion is facilitated by a neutral moderator who has been trained for the task.

In addition to small group discussions, participants in the citizens' panel will be invited to an event on 20 April 2026, where the results of the panel will be presented. Members of the Vaasa City Council will also be invited to this event. During the event, participants of the citizens' panel may pose questions to the council members on themes related to equality and non-discrimination.

The citizens' panel is implemented by the City of Vaasa and the STRONG project (STRONG - Implementing Democratic Innovations), funded by the Strategic Research Council of the Academy of Finland. The STRONG project includes Åbo Akademi University, Tampere University, the University of Vaasa, and the Finnish Institute for Health and Welfare.

On the following page, you will find the rules that guide the discussions in the citizens' panel. The purpose of these rules is to ensure a respectful, safe and constructive discussion environment for all participants in the small groups. We kindly ask you to review the rules before taking part in the discussion.

RULES FOR THE DISCUSSION

RESPECT OTHER members of the citizens' panel. Use respectful body language. For example, rolling your eyes or shaking your head is often perceived as disrespectful. Speak respectfully to other members of your group. Do not use expressions that demean anyone's religion, culture, ethnic background, mother tongue, gender, or sexual orientation.

EXPRESS YOUR OPINION openly and justify it. The aim of the discussion is that all participants have an equal opportunity to express their views. Own opinions need to be reasoned.

LISTEN to others and approach their opinions with openness and without prejudice. Be willing to learn and open to new information. Be prepared to change your opinion if others' arguments convince you.

SPEAK BRIEFLY and clearly, avoid interrupting others and giving excessively long speeches.

BE COOPERATIVE. If you disagree, try to express it constructively. Different opinions are acceptable and complete agreement is not required.

PARTICIPATE throughout the entire discussion and remain attentive.

THE MODERATOR, that is, the facilitator of the discussion, oversees the conversation. The moderator ensures that the discussion is balanced and that everyone has the opportunity to speak. The moderator's task is not to steer the content of the discussion or give opinions. The moderator may intervene if someone speaks or behaves disrespectfully. The discussion may proceed freely, but the moderator ensures that everyone gets a turn to speak.

V A A S A .
V A S A .

STRONG
Implementing Democratic Innovations

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA